

Ἐρευνα

Ἡ ΕΡΕΥΝΑ ΙΔΡΥΘΗ
Τῆ 1901 ἘΝ ΟΞΦΟΡ-
Δῆ ΤῆΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.
ΑΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕ-
ΞΗΓΗΣΙΝ ΤῶΝ ΝΟ-
ΜῶΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ

Κοινωνιολογία Ἀνθρωπισμὸς Μυχιολογικαὶ Ἐπιστήμαι.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΩΣΙΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑ-
ΚΤΗΡΟΣ ΕΝΤΕΤΘΕΝ
ΔΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩ-
ΝΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚ-
ΗΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ.

ΤΟΜ. Δ΄.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1909.

ΤΕΥΧ. ΙΒ΄.

Ἡ ΜΟΝΗ ΟΔΟΣ.

ΑΘΗΝΑΙΝΟΝ, μηνὶ Νοεμβρίῳ.

Αἱ τύχαι τοῦ ἑλληνικοῦ γένους διέρχονται ὁλοὲν μίαν τῶν κρισιματέρων περιόδων τῆς ἱστορίας του. Ἡ σημερινὴ περιπέλοκῃ, ἣτις εἶνε προῖον ἀτασθαλίας τριῶν γενεῶν, δυνατὸν νὰ καταλήξῃ εἰς αἰσίαν ἐκβασιν, δι' ἣν ὁ ἑλληνισμὸς θὰ ὀφείλῃ ἔσαι χάριτας εἰς τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐξεγέρσεως ἀξιωματικούς. Δυνατὸν ὅμως καὶ νὰ καταλήξῃ εἰς λαβύρινθον κατόπι τοῦ ὁποίου νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν κατὰ αἰῶνας. Τὸ πᾶν ἤδη ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συνέσεως καὶ τῆς μετριοπαθείας τῶν ὀργάνων τῆς Ἐξελίξεως. Ἡ Ἰσχύς τῶν πραγμάτων ἀπαιτεῖ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, ἀπαιτεῖ τὴν κοινωνικὴν μεταμόρφωσιν. Οὐαὶ δὲ εἰάν τὰ ὄργανα τῆς Ἐξελίξεως παραγνωρίσωσι τὴν ἀποστολὴν των, καὶ ἀντὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ συνολικὸν συμφέρον πλανηθῶσιν εἰς τὸ σκότος καὶ τὸ ἔρεβος τῶν ἀτομικῶν παθῶν καὶ πόθων. Ἐν μέσῳ τῆς Βαβυλωνίας τῶν ἐκφράσεων τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου ἀραιότατα ἀκούομεν ἐνιαχοῦ φωνὴν συνετὰ λέγουσαν. Τὸ χάος τῶν γνωμῶν εἶνε δυσοίωνος φάσις τοῦ ἀγῶνος, καὶ τότε μόνον θὰ ἀναθαρρήσωμεν ὅταν ἴδωμεν ἰσχυρὸν ῥοὺν πεφωτισμένης συμπνοίας καὶ ἀφιλαύτου δράσεως. Ἡμεῖς ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἔχομεν, ἢ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν αὐθις καὶ αὐθις τὰς παρορμήσεις ἃς ἔχομεν ἐπαναλάβει πλειστάκις κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. Καὶ νομίζομεν ὅτι ἡ προσφορωτέρα ἡμῶν τακτικὴ εἶνε, ἀκριβῶς νῦν, ὅτε μετὰ τοῦ παρόντος ΙΒ' τεύχους συμπληροῦται ὁ τόμος τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ τοῦ 1909, νὰ συνοψίσωμεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ ζητήματα ἅτινα ἐπὶ τόσα ἔτη ἐπιμόνως ὑπεδείξαμεν ὡς ἐπείγοντα διὰ τὴν ὀρθοπόδησιν τῆς φυλῆς μας. Ἡ σύνοψις αὕτη δεικνύει τὸ πρόγραμμα ὅπερ ἐνδελεχῶς ἐπεδιώξαμεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1885. Πρῶτοι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ διηνεκῶς ἔκτοτε ἀνελάβομεν καὶ διεξηγάγομεν πόλεμον κατὰ τῆς πλουτοκρατίας ἣτις εἶνε ὁ μέγας κίνδυνος καὶ ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Ἐχομεν ἐπανειλημμένως διεξηγήσει τὰ μέσα δι' ὧν προῶρισται βαθμιαίως ἡ πλουτοκρατία νὰ καταργηθῇ. Τὰ μέσα ταῦτα ἐν συνόψει εἶνε:— 1. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀρχῆς ὅτι πᾶσα δράσις τῆς πολιτείας δεόν νὰ ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνεσιν, εὐημερίαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ παραγωγέως. Ὡς

ἀναπόδραστος ἐντεῦθεν συνέπεια ἐπιβάλλεται ἡ χρησιμοποίησις πάντων τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς συγκοινωνίας ὑπὲρ τοῦ παραγωγέως. 2. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀρχῆς ὅτι ἔθνος δικαιούται μόνον νὰ ὀνομάζωνται οἱ παραγωγεῖς, δηλαδὴ αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Ἐργατικαὶ τάξεις λογίζονται ὅλοι οἱ ζῶντες ἀπὸ τὰς χεῖρας των ὅλοι δηλαδὴ οἱ μὴ τρεφόμενοι δωρεὰν ἀπὸ τὸ Δημόσιον, ἢ ἀπὸ εἰσόδημα ἐκ κεφαλαίων εἴτε γαιῶν ἐν εἰδει ἐνοικίου, τόκου ἢ κέρδους. Ἐργάται Ἕλληνες ἐπομένως ὑπολογίζονται μὲ τὰς οἰκογενείας των εἰς 1½ ἑκατομμύριον καὶ πλέον. Ἐκ τούτων ἐπέλγει νὰ ὀργανωθῇ φάλαγξ ἐκ 10,000 ἐργατῶν ἵνα δράσῃ καὶ χρησιμεύσῃ ὡς πυρὴν τῆς ὅλης νέας πολιτειακῆς ὀργανώσεως. 3. Ἡ πολιτεία ὀφείλει νὰ ἀπονεύμῃ συντάξεις εἰς τοὺς ὑπερηλίκους ἐργάτας, οἱ ὅποιοι ὑπολογίζονται ἐν ὄλῳ εἰς 100,000. 4. Πρέπει νὰ νομοθετηθῇ ὄριον ἡλικίας ἐργατῶν ἀνώτατος ὅρος ἐργασίμων ὥρων ἑλάχιστος ὅρος ἡμερομισθίου. 5. Ἡ πολιτεία ὀφείλει νὰ εὐρίσκῃ ἐργασίαν εἰς τοὺς στερουμένους τοιαύτης, ἰδρύνουσα πρὸς τοῦτο Ἐργασιαστήρια (ἴδε ΕΡΕΤΝΗΣ, τόμον Δ', τεύχος Γ') καὶ θεσπίζουσα σύστημα ἀσφαλείας κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀεργίας (ἴδε ΕΡΕΤΝΗΣ, τόμον Δ', τεύχος Η'). 6. Κατάργησις τῶν ἐμμέσων φόρων, καὶ φορολόγησις τοῦ ἀπροσδουλεύτου ἐπαυξήματος (ἴδε ΕΡΕΤΝΗΣ, τόμον Α', σελίδα 141) τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν κληρονομιῶν. 7. Δικαίωμα ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας ἐπὶ τῇ βᾶσει ὀρισμένης παιδείσεως καὶ ἀνατροφῆς. 8. Ὄργανωσις τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸ ἐλβετικὸν σύστημα. 9. Ἀυτονομικὴ ὁμοσπονδία τῶν δήμων. 10. Ἐκπαίδευσις δωρεὰν εἰς ὄλους καὶ ὄλας. 11. Ἀναδιοργάνωσις τοῦ Ποινικοῦ Συστήματος ἐπὶ τῇ βᾶσει μετατροπῆς τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν ἀπὸ στρατιωτικοποινικοῦ εἰς ἠθικοβιομηχανικόν. 12. Ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς σχέσεσι, καλλιέργεια διεθνούς ἐγκαρδιότητος ἐπιδιώξις συστήματος πολιτικῶν φιλιῶν μὲ τὰ κράτη τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῆς Βαλκανικῆς ἡμισφαιρίου, καὶ ἰδίως τῆς Βαλκανικῆς ἡμισφαιρίου, ὡς βάσεως πανδήμου δράσεως πεποίθαμεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ σωθῇ καὶ θὰ μεταμορφωθῇ εἰς ἄβυσσον καὶ εὐνομούμενον ἔθνος. Αὕτη εἶνε ἡ μὴ ὁδὸς ἡ ἀγούσα εἰς τὴν σωτηρίαν. Πᾶσα ἄλλη ὁδὸς εἶνε ἀτράπος

είτε ἀδιέξοδος είτε φέρουσα ἀκατασχέτως εἰς τὴν ἀπώλειαν. Διὰ τῆς ὡς ἄνωθι πορείας, διὰ τῆς ὡς ἄνωθι ἐπιδιώξεως, μεταβάλλεται συγχρόνως καὶ ὁ ἔωλος τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ὁ χαρακτηρίσας τὸ γένος μας ἀπὸ τοῦ 1830. Μεταβιάλλεται συγχρόνως τὸ ἦθος μας καὶ ὁ χαρακτήρ μας ἐπὶ τὰ κρείσσω. Καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ πρωτίστως ἐπείγουσα διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἐπανύστασις, ἣς ἀνευ πᾶσα ὑλικῆ ἐπανύστασις εἶνε ἀπευκταία. Ἡ ἀνάγκη τῆς τοιαύτης διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἐπανύστιασεως ὑπηγόρευσε τὴν γένεσιν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, ἣς συμπληροῦμεν σήμερον τὸν Τέταρτον Ἰόμον.

Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς 13 Αὐγούστου καὶ τῆς 14 Σεπτεμβρίου ἠδύνατο νὰ δώσωσι τὴν δέουσαν κατεύθυνσιν εἰς τὴν ἐξέλιξιν ὑληθούς ἐπαναστάσεως ἢ ἠδυνάμεθα νὰ οἰακοστροφίσωμεν τὸν πλοῦν μας οὕτω ὥστε νὰ μὴ καταποντισθῶμεν εἰς τὸ στενὸν ὕπερ ὑποτελοῦσι δύο τρομεροὶ βράχοι ἢ ἐπιπολαιότης ἀφ' ἑνός καὶ ἡ ἀνειλικρίνεια ἀφ' ἑτέρου. Ἡ μεγάλῃ πλάνῃ ἦτο νὰ ἐπιτραπῇ ἔστω καὶ ἴχνος δυσμενείας πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς θὰ ἦτο τὸ πολυτιμώτερον ἐφόδιον τῆς ἐπαναστάσεως, ὄχι δρῶν καὶ τιθέμενος ἐπὶ κεφαλῆς, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦτο παράλογον νὰ προσδοκῶμεν, ἀλλ' ἀπεναντίας σιωπῶν καὶ ἀδρανῶν. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀρξάμενη ἐπανύστασις ἐγγυᾶται τὸ ἀκίνδυνον τοῦ βασιλέως Γεωργίου καὶ τὴν ἐγκαρδιότητα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ, ἐγκαρδιότητα ἐκδηλουμένην σιωπηρῶς, ἠδύνατο καὶ τὰς ῥιζικωτάτας τῶν μεταβολῶν νὰ ἐπιτύχη, διότι θὰ εἶχε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοὺς ἐργατικούς ὀργανισμοὺς τῆς οἰκουμένης ἀφ' ἑνός, καὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως ἀφ' ἑτέρου, οὐκ ὀλίγον ἐπιδρῶντας ὑπὲρ ἡμῶν. Δυσμενείας ὅμως ὑπαρχούσης πρὸς τὸν βασιλέα οὐδέτερον τῶν εἰρημένων πλεονεκτημάτων εἶνε ἀσφαλές, καὶ συνέπεια εἶνε ἡ ἀπώλεια τῶν κόπων μας. Διὰ τοῦτο τὸ σωτήριον σύνθημα θὰ ἦτο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς Λαὸς καὶ Βασιλεὺς. Ἡδυνάμεθα ἄριστα νὰ θεωρήσωμεν τὸν βασιλέα ὡς ὄντα ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀδιάφορον ἂν δὲν θέτῃ ἑαυτόν. Ἡδυνάμεθα νὰ τὸ λάβωμεν ὡς δεδομένον, καὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὰς φυσικὰς ἐκείνας μεταμορφώσεις αἰτινες θὰ εἶποντο ὡς συνέπεια τῆς 13 Αὐγούστου. Ἡ ὀργάνωσις 10,000 ἐργατῶν ὄχι μόνον θὰ ἔλυε τὸ πρόβλημα τῆς παρουσίας περιπλοκῆς, ἀλλὰ θ' ἀφώπλιζε καὶ τοὺς ξένους ἀπὸ τοῦ νὰ λέγωσιν ὅτι ὁ στρατὸς ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας. Σῶμα μυρίων ἐργατῶν θὰ εἶχεν ὅλους τοὺς ἐργατικούς ὀργανισμοὺς τοῦ κόσμου ἐπευφημοῦντας, ἥρκει ἡ μυριάς αὕτη νὰ προτείνῃ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ὁ παγκόσμιος ἐργατικὸς κόσμος ἐπείγεται νὰ καταστήσῃ νόμους καὶ τὰ ὁποῖα διατυποῦμεν συνοπτικῶς ἄνωτέρω. Ἡ κλείς τοῦ προβλήματος ἐγκείται εἰς τὴν ἀφύπνισιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ ἔθνους.

ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ.

Ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἀφορᾷ εἰς πραγμάτωσιν τοῦ ὑψηλοτέρου ιδεώδους εἰς ὃ δύναται νὰ ἀτερίσῃ οἰαδήποτε φυλῆ. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε ἀφρωσιωμένη εἰς τὸ ἔργον τῆς διαμορφώσεως ἐλληνικοῦ ἦθους, διακρίνοντος τὸ ἐλληνικὸν γένος, περιποιῶντος τιμὴν εἰς τὰς παραδόσεις μας, καὶ ἱκανοῦ ν' ἀνυψώσῃ τὸ ἀνθρώπινον Γένος. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἵνα ὁ Ἕλλην παρακαλουθῇ νοημόνως καὶ ἀφιλαύτως τὴν πρόδον τῶν φώτων οἷα συντελεῖται ἐν τοῖς κέντροις τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ νὰ παρακολουθῇ αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ ἐμπνέεται καὶ διακεντᾶται εἰς δράσιν καὶ εἰς αὐτοδημιουργίαν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἶνε τὸ ἀριστον αὐτοῦ βοήθημα πρὸς τοιαύτην προσπάθειαν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ προσφέρει εἰς τὸ γένος τὴν κλείδα τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐντελείας, διότι ἀνχολεῖται νὰ ἀνάψῃ ἀπαξ ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἕλληνος τὰ ἱερὸν ἐκεῖνο πῦρ ὑπὲρ ἐθέρμαινε τὴν φυλὴν μας τὸ πάλαι. Τὸ πᾶν εἶνε νὰ ἀναζυμωθῇ ἠθικῶς ἅπαξ τοῦτο κατορθώση, θὰ συνεχίσῃ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῆς, ἀποστολὴν ἣν διέκοψαν περιπέτεια αἰώνων. Θὰ δράξῃ τότε ἀρμοδίως τὴν δῆδα τῆς προῖδον καὶ θὰ τὴν διαβιβάσῃ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἡ ἠθικὴ ἀνοικοδόμησις εἶνε ἡ κλείς ἢ ἠθικὴ ἀνοικοδόμησις εἶνε ἡ δύνομis ἢ κρυπτομένη ἠπισθεν πάσης ὑλικῆς εὐδοκίμησεως. Ἐάν, διηλαθῇ, μὴ οἰκοδομήσωμεν χαρακτῆρας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐμπνεύσεων τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Χριστοῦ, πᾶσα ἄλλη προσπάθεια εἶνε φρηνύδη. Χαρακτήρ σημαίνει προορισμὸν, καὶ ἀληθῆς δόξα ἐνὸς ἔθνους εἶνε ὁ ἀγνός καὶ ὑψηλός, ὁ ὑπέρτερος καὶ ἀνθρωπιστικὸς χαρακτήρ ὅστις τὸ διακρίνει. Ἄνευ τοιοῦτου κυροθώματος καὶ ἂν χίλια θωρηκτὰ ἀποκτήσωμεν, θὰ εἶνε καὶ τὰ χίλια μάταια, ἐνῶ εἰν ἐξασφαλίσωμεν πρώτιστα ἐλληνικὸν ἦθος, ἐξησφαλίσωμεν τὰ πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ θωρηκτὰ εἴποτε γίνῃ ἀνάγκη αὐτῶν. Τὸ ὅτι τὸ γένος μας ἔκαμε προῖδους τινάς, τοῦτο δὲν εἶνε πασῶς λόγος ἵνα αὐταμείκτως ἀρκεσθῶμεν. Τοιαύτη ὀλιγάρκεια θὰ ἦτο ὑπισθοδρόμησις ἄλλ' ἀκριβῶς διότι κἄπως ἐπροσδεύσαμεν ἠθικῶς, διὰ τοῦτο ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἐπέδότη εἰς τὸ ἔργον νὰ διακεντᾷ τὴν ἐλληνικὴν φύσιν εἰς ἐπιτέλειαν πολὺ πλείωνων, ἀσυγκρίτως πλείωνων μεθόδους τελεσφορωτέρα ταύτης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἐνωσῶ τὴν μεθόδον τοῦ προσελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ γένους εἰς τὰ ιδεώδη ἐκεῖνα τῶν λαῶν τῆς Οἰκουμένης ἅτινα διὰ τὸ ὕψος των ἰθύνουν τὸν σύγχρονον πολιτικὸν καὶ τὸν ὠθοῦν πρὸς ὑπερτέρους ἠρίζοντας. Αὐτὰ τὰ ιδεώδη ἐξεπορεύθησαν ἀπὸ τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους μας. Αὐτὰ κυβερνοῦσι τὸν κόσμον. Εἰς αὐτὰ τὰ ιδεώδη τὸ ἔθνος μας δέον νὰ φανῇ πιστόν. Μετ' αὐτῶν ὀφείλει νὰ συνταχθῇ. Αὐτὰ εἶνε αἱ προστάτιδες ἡμῶν ἐγγυήσεις, καὶ ἀπέναντε αὐτῶν ὁ Ἕλλην ἔχει εὐθύνην. Ὁ Ἕλλην σήμερον ἐπιβαρύνεται ὑπὸ μίας κολοσιαίας εὐθύνης, τῆς εὐθύνης νὰ μὴ φανῇ τὸ γένος μας ὑποδεέστερον τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἀνθρωπότητος.

Τὸ πρῶτον τεύχος τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἐξεδόθη τὸν Νοέμβριον τοῦ 1901, καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ περιοδικοῦ δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὴν ἐξῆς φράσιν ἣν ἀναδημοσιεύωμεν ἐκ τῆς πρώτης σελίδος τοῦ πρώτου τεύχους :

Ἡ πᾶσα ἐθνικὴ ἐργασία ἔπρεπε νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τοῦτο· πῶς νὰ δημιουργήσωμεν ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐκτάκτου ἀνθρωπισμοῦ, παραδειγματικῆς πνευματικότητος, θαυματουργοῦ φιλοπονίας, χαρακτῆρας ὡν μόνῃ ἢ παρουσίᾳ ν' ἀνυψῶν καὶ ἀγαγενᾷ.

Εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτο ἠτέμισεν ἡ ὅλη δράσις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἔκτοτε μέχρι τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος τεύχους τῆς, καὶ περὶ τούτου μαρτυροῦσιν αἱ παμπληθεῖς ἐπιστολαὶ Ἕλλήνων παταχόθεν τοῦ κόσμου, οἵτινες ἀντελήφθησαν τὴν ὑτηρητὴν τῆς προσπάθειαν καὶ τὴν τελεσφορότητα τῶν μεθόδων τῆς.

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ.

(συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 165)

Αὐτὸ λοιπὸν εἶνε τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τῆς σήμερον, ἡ παραγωγὴ ἐμπορευμάτων προωρισμένων διὰ τὴν ἀγορὰν πρὸς πώλησιν χάριν κέρδους. Ἡ ἐντύπωσις ὅτι προέλευσις τοῦ κέρδους εἶνε ἡ ἐμπορικὴ ἀγχινοια καθ' ἣν τις ἀγοράζει ἐφθηνὰ καὶ πωλεῖ ἀκριβὰ εἶνε πλάνη. Μικρὰ σκέψεις ἀρκεῖ ὅπως πείσῃ οἰουδήποτε ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀγοράζῃ πᾶς τις ἐφθηνὰ καὶ νὰ πωλῇ ἀκριβί. Ἐάν τις ἀγοράσῃ ἐφθηνὰ εἶνε φανερόν ὅτι κάποιος ἐπώλησεν ἐφθηνί, καὶ εἰάν τις πωλήσῃ ἀκριβὰ εἶνε φανερόν ὅτι κάποιος ἠγόρασεν ἀκριβί. Ἄλλ' ἔνεκα τῆς γενικῶς ἐπικρατούσης ταύτης πεπλανημένης ἐντυπώσεως οἱ νοικοκυραῖοι ὅλοι, ἐν συνόλῳ, γίνονται πλουσιώτεροι ἡμέρα τῆ ἡμέρα, καὶ γίνονται πλουσιώτεροι εἰς βίρος τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Εἰς βίρος ἀλλήλων εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνωνται πλουσιώτεροι, διότι ὅλοι καταγίνονται εἰς τὴν αὐτὴν μέθοδον, ἥτις αὐτόχρημα εἶνε μέθοδος χαρτοπαίγνιου, θύματα τοῦ ὁποίου εἶνε αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Ὅπως τὸ χαρτοπαίγνιον οὐδὲν παράγει οὕτω καὶ ἡ εἰρημένη "ἐμπορικὴ ἀγχινοια." Ὑπόθετες αἰθουσαν πλήρη χαρτοπαικτῶν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουν παίζοντες μὲ τὸ ποσὸν τῶν χιλίων δραχμῶν, καὶ ἐξακολουθοῦν παίζοντες ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὄλας ὥρας. Μερικοὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ θὰ εἶνε ἴσως πλουσιώτεροι εἰς τὸ τέλος τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρων παρ' ὅσον ἦσαν ὅταν ἤρχισαν, καὶ ἄλλοι θὰ εἶνε πτωχότεροι ἄλλ' αἱ χιλιαὶ δραχμαὶ δὲν ἠῤῥησαν οὔτε κατὰ ἐν λεπτόν.

Οὔτε λοιπὸν ἐκ τῆς ἐμπορικῆς ἀγχινοίας, καθὼς οὔτε ἐκ τῆς φειδοῦς προέρχεται τὸ κέρδος. Ὄστε εἰάν λάβωμεν τὴν ὅλην ἔκτασιν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν χρεωδῶν, ὑπάρχει εἰς γενικὸς μέσος ὅρος. Ἐάν λάβωμεν τὴν ὅλην μάξαν τῶν ἀνταλλαγῶν, ὅλα τὰ ἐμπορεύματα ἀνταλλάσσονται εἰς ἴσας ἀξίας. Ἡ τιμὴ ἐνὸς ἐμπορεύματος ἠμπορεῖ νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω τῆς φυσικῆς του ἀξίας, ἡ τιμὴ ἄλλου ἠμπορεῖ νὰ ἐκπέσῃ κάτω αὐτῆς, ἀλλ' αἱ δύο ἀνταλλαγῆ αἶρουν τὴν διαφορὰν, οἱ ἐκπεσμοὶ δὲ καὶ αἱ ὑψώσεις δὲν ἀλλοιόουν τὸν κανόνα ὅτι αἱ ἀνταλλαγῆ γίνονται εἰς ἴσας ἀξίας ἐν τῷ συνόλῳ ὅπως αἱ πτώσεις καὶ αἱ ὑψώσεις τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης δὲν ἀλλοιόουν τὸ ἐπίπεδον αὐτῆς. Ἄλλὰ ποία εἶνε αὐτὴ ἡ ἀξία ἡ ὁποία εἶνε κατ' ἀνάγκην ἴση ἐν πάσῃ ἀμοιβαίᾳ ἀνταλλαγῇ δύο ἐμπορευμάτων; Τόσα ζεύγη ὑποδημάτων, φέρ' εἰπεῖν, ἀνταλλάσσονται μὲ ἐν ὠρολόγιον· ἀλλὰ τί εἶνε τὸ κοινὸν μεταξὺ τοῦ ὠρολογίου καὶ τῶν ὑποδημάτων; Τίποτε ἄλλο εἰμὴ τοῦτο ὅτι ἀμφότερα τὰ εἶδη ἐνσωματοῦσι ποσὸν τι ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Τὸ ποσὸν τῆς κοινωνικῶς ἀναγκαίας ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἡ ὁποία δαπανᾶται ἐπὶ ἐνὸς ἐμπορεύματος καθορίζει τὴν πρὸς ἄλλο ἀνταλλακτικὴν του ἀξίαν. Ὁ Ἀδάμ Σμὶθ διέτύπωσε τὴν

θεωρίαν ὅτι ἡ δαπάνη διὰ τὴν παραγωγὴν εἶνε ἡ βᾶσις τῆς ἀξίας. Ὁ Κάρλ Μάρξ ἔλαβε τὴν θεωρίαν ταύτην καὶ τῆς ἔδωκεν ἐπιστημονικὴν σφραγίδα δι' ἐπεκτάσεων καὶ διὰ περιορισμῶν, ἐξ οὗ παρήχθη ἡ ἀλήθεια ὅτι τὸ ποσὸν τῆς κοινωνικῶς ἀναγκαίας ἀνθρωπίνης ἐργασίας ἡ ὁποία δαπανᾶται ἐπὶ ἐνὸς ἐμπορεύματος καθορίζει τὴν πρὸς ἄλλο ἀνταλλακτικὴν του ἀξίαν. Ἐάν διὰ νὰ παραχθῇ ἐν ὠρολόγιον ἀπαιτεῖται τόση ἐργασία ὅση ἀπαιτεῖται διὰ νὰ παραχθοῦν δύο ζεύγη ὑποδημάτων, τότε, γενικῶς εἰπεῖν, δύο ζεύγη ὑποδημάτων εἶνε ἴσης ἀξίας μὲ ἐν ὠρολόγιον, καὶ ἀνταλλάσσονται ἀμοιβαίως τὸ ὠρολόγιον μὲ τὰ ὑποδήματα. Ἐννοῶ πάντοτε κοινωνικῶς ἀναγκαίαν ἐργασίαν. Ἐάν ὑποδηματοποιὸς τις κατασκευύσῃ ἐν ζεύγος ὑποδημάτων ἐντὸς διπλασίου χρόνου παρ' ὅσον κοινωνικῶς εἶνε ἀνάγκη, δὲν ἔπεται ὅτι τὸ ζεύγος αὐτὸ τὸ ἐν ἰσοῦται μὲ ἐν ὠρολόγιον ὡς ἀνταλλακτικὴ ἀξία. Ἐάν ὁμοῦς διὰ τελειότερας τινὸς παραγωγικῆς μεθόδου γίνῃ δυνατόν νὰ παράγῃται ὠρολόγια μὲ τὸ ἡμισυ τοῦ συνήθους ποσοῦ ἐργασίας, ἐνῶ τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας πρὸς παραγωγὴν ὑποδημάτων μένει τὸ αὐτό, τὸ ἀποτέλεσμα ἐντεῦθεν θὰ εἶνε ὅτι ἡ ἀνταλλακτικὴ πρὸς ὑποδήματα ἀξία τῶν ὠρολογίων θὰ ἐκπέσῃ εἰς τὸ ἡμισυ, ὥστε ἐνῶ πρὶν ἐν ὠρολόγιον ἰσοῦτο πρὸς δύο ζεύγη ὑποδημάτων, ἤδη θὰ ἀνταλλάσσεται μὲ μόνον ἐν ζεύγος. Τὴν θεωρίαν ταύτην ἐνίστε ἀποπειρῶνται τινὲς ν' ἀνατρέψωσιν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὄχι ἡ παραγωγικὴ δαπάνη ἐνὸς πράγματος, ἀλλὰ ἡ χρησιμότης του καθορίζει τὴν ἀξίαν του. Ἄλλὰ ἐν φόρεμα ὡς πρᾶγμα χρήσιμον εἶνε πάντοτε τὸ αὐτό, καίτοι ἡ ἀνταλλακτικὴ του ἀξία δυνατόν πολὺ νὰ ἐκπέσῃ συνεπεῖα τελειότερων μεθόδων παραγωγῆς. Ἡ χρησιμότης ἐνὸς ἄρτου εἶνε ἀπείρως μεγαλητέρα ἐνὸς χρυσοῦ ὠρολογίου, δι' ἀνθρώπου πεινῶντα, καίτοι αἱ ἀμοιβαίως ἀνταλλακτικαὶ τῶν ἀξίαι εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν σχέσιν. Οἱ ἐναντίοι τῆς θεωρίας ταύτης φέρουν παράδειγμα εἰκόνα ἡ ὁποία ἔχει μυθώδη τιμὴν, ἡ ἀνθρώπου ἀποθνήσκοντα ἐκ δίψης ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πρόθυμον νὰ δόσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του δι' ἐν ποτήριον ὕδατος, καὶ ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτὰ τὰ παραδείγματα ἀνατρέπουν τὴν θεωρίαν μας. Ἡ ἀπάντησίς μας ὁμοῦς εἶνε ἀπλουστάτη. Ἡμεῖς ὀμιλοῦμεν περὶ τῆς παραγωγῆς ἐμπορευμάτων, ἐμπορευμάτων ἡ παραγωγῆ τῶν ὁποίων εἶνε πρᾶγματι ἀπεριόριστος καὶ τὰ ὁποία παράγονται ὅπως πωληθῶσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅπως ἀνταλλαχθῶσι χάριν κέρδους. Ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ποτήριον ὕδατος εἶνε ἀμφότερα μονοπώλια τὰ ὁποία εὐρίσκονται ἔξω τῆς σφαίρας τῆς παρούσης ἐρεῦνης. Ἡλίου φαεινότερον εἶνε ὅτι διὰ ν' ἀνταλλάσσωνται ἀμοιβαίως δύο ἐμπορεύματα, πρέπει νὰ εἶνε ἴσης ἀξίας, ἡ δὲ ἀξία αὕτη βασιζέται ἐπὶ τῆς παραγωγικῆς τῶν δαπάνης. Ἐάν κατὰ τινὰ τρόπον ἡ τιμὴ ἐνὸς ἐμπορεύματος ἠδύνατο νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω τῆς φυσικῆς του ἀξίας,

τὸ ἐντεῦθεν ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ὅτι θὰ κατεβάλλοντο περισσότερα κεφάλαια καὶ περισσότερα ἐργασία πρὸς παραγωγήν αὐτοῦ τοῦ ἐμπορεύματος μέχρις οὗ ἢ ἀξηθείσα ποσότης του ἐλαττώσῃ τὴν τιμὴν του καὶ τὴν φέρῃ εἰς τὸ φυσικὸν ἐπίπεδον. Ἐάν, ἀφ' ἑτέρου, ἡ τιμὴ ἐκπέσῃ κατωτέρω τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος, ἡ παραγωγή θὰ συνεστέλλετο μέχρις οὗ ἢ σπάνις τοῦ ἐμπορεύματος ἐπιβάλλῃ τὴν ὑψώσιν τῆς τιμῆς. Αὐταὶ αἱ ταλαντεύσεις εἶνε διηνεκεῖς, καὶ μόνον τείνουσι νὰ διατηροῦν τὸ ἐπίπεδον, ἀντὶ δὲ νὰ ἀνατρέπουσι, ἀπ' ἐναντίας ἀποδεικνύουσι τρανῶς τὴν ἀλήθειαν τῆς περὶ ἀξίας θεωρίας μας. Ἐφθάσα λοιπὸν εἰς τὸ πόρισμά μου, ὅτι δηλαδὴ τὰ ἐμπορεύματα παρίγονται ἄπλῶς χάριν ἀνταλλαγῆς, ἀνταλλαγῆς διεξαγομένης καθαρῶς χάριν κέρδους· ἐντούτοις, ἐπειδὴ τὰ ἐμπορεύματα ἀνταλλάσσονται εἰς ἴσας ἀξίας, οὐδὲν κέρδος προκύπτει ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς. Πόθεν λοιπὸν προκύπτει τὸ μυστηριώδες αὐτὸ ἐπαύξημα ὑπερ εἶνε τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς καπιταλιστικῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας; Προκύπτει ὑπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐργασίας· κατορθοῦται ὅχι εἰς τὴν ἀγοράν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐργαστήσιον.

Ἡ ἐργασία εἶνε ἐμπόρευμα, καί, ὡς ὅλα τὰ ἐμπορεύματα, ἀνταλλάσσεται ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰς τὴν παραγωγικὴν δαπάνην τῆς, δαπάνην ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Δηλαδή, ἡ δύναμις τοῦ ἐργάζεσθαι τὴν ὅποιαν κέκτηται ὁ ἐργάτης πωλεῖται ἐν τῇ ἀνοικτῇ καὶ ἐλευθέρᾳ ἀγορᾷ, καὶ πωλεῖται ὅσον κοστίζει νὰ παραχθῇ αὐτὴ ἡ δύναμις τοῦ ἐργάζεσθαι. Ὁ ἐργάτης δὲν εἶνε δούλος· οἱ βέβαια, ἡ δουλεία κατηγορήθη· εἴμεθα ὅλοι ἐλεύθεροι σήμερον· σύνταγμα, ὁ τράχηλος τοῦ Ἕλληρος, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ ἐλεύθερος λοιπὸν Ἕλλην ἐργάτης, οὔτε πωλεῖται, οὔτε πωλεῖ ἑαυτόν. Ἄπλῶς φέρει εἰς τὴν ἀγοράν τὸ ἐμπόρευμά του—τὸ μόνον πράγμα ἀξίας τὸ ὅποιον κέκτηται—τὴν δύναμιν τοῦ ἐργάζεσθαι ἢ ὅποια εἶνε ἐνσωματωμένη εἰς τὸ πρόσωπόν του. Οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ τὸν ἀναγκάζει νὰ πωλήσῃ τὸν θησαυρόν του αὐτόν. Ἄπ' ἐναντίας ὅλοι τοῦ ὑπενθυμίζουσι ὅτι εἶνε ἐλεύθερος νὰ τὸν πωλήσῃ ἢ νὰ μὴ τὸν πωλήσῃ. Ἐάν προτιμᾷ νὰ μὴ τὸν πωλήσῃ εἶνε ἐλεύθερος, μόνον ὅτι εἴαν δὲν τὸν πωλήσῃ θὰ πεινάσῃ. Προτιμᾷ νὰ μὴ πεινάσῃ καὶ τὸν πωλεῖ, δηλαδὴ ὑποκύπτει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πωλήσῃ τὸν θησαυρόν του καὶ ἡ μόνη του παρηγορία εἶνε αὐτὸ ὅπου τοῦ ὑπενθυμίζουσι ὅλοι, ὅτι οὐδεὶς τὸν ἀναγκάζει! Οὕτω ὁ ἐργάτης ζῆ καὶ ἀποθυήσκει μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶνε ἐλεύθερος! Δὲν εἶνε μόνον ἓνας ἐργάτης, εἶνε πολλοὶ ἄλλοι ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐξίσου πρόθυμοι νὰ πωλήσουν τὸ αὐτὸ ἐμπόρευμα, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι τὸ ἐμπόρευμα αὐτό, καθὼς ὅλα τὰ ἄλλα ἐμπορεύματα τὰ προσφερόμενα ὑπὸ ὁμοίους ὄρους, ἀνταλλάσσεται, γενικῶς εἰπεῖν, εἰς τὴν παραγωγικὴν δαπάνην του, δαπάνην ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Τόση τροφή, τόση ἐνδυμασία, τόση στέγη, πάντα ταῦτα παραγόμενα

δι' ἐργασίας, ἀναγκαιοῦν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἐργάτου, αὐτὸ δὲ ἀποτελεῖ τὴν βίωσιν τῆς ἀνταλλακτικῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματός του, τῆς δυνάμεως δηλαδὴ τοῦ ἐργάζεσθαι. Ἴνα τὸ διατυπώσω δι' ἄλλων λέξεων, βάσις τοῦ μισθοῦ εἶνε ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ ἐργάτου. Αὐτὸ ὀνομάζεται “σιδηροῦς νόμος τοῦ μισθοῦ.” Περὶ τοῦ νόμου αὐτοῦ θὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις παρακάτω· ἐνταῦθα ὀμιλῶ περὶ τῆς πηγῆς τοῦ πλεονίσματος. Ὁ ἐργάτης πωλεῖ, λοιπὸν, τὴν ἐργασίαν του, ἐπάνω κάτω, ὡς πωλοῦνται ὅλα τὰ ἐμπορεύματα, εἰς τὴν φυσικὴν τῆς ἀνταλλακτικῆς ἀξίας—ὅ ἐστι παραγωγικὴν τῆς δαπάνης. Ἀλλὰ ἡ ποσότης τοῦ πλοῦτου τὸν ὅποιον ὁ ἐργάτης παράγει ἐντὸς τοῦ χρόνου διὰ τὸν ὅποιον ἐπώλησε τὴν ἐργατικὴν του δύναμιν, εἶνε ὅπως δυσανάλογος πρὸς τὴν δαπάνην ἣτις ἀπαιτεῖται ὅπως παραχθῇ καὶ συντηρηθῇ ἡ ἐργατικὴ του δύναμις κατὰ τὸν χρόνον αὐτόν. Παρίγει δηλαδὴ ἀπείρως περισσότερον πλοῦτον παρὰ ὅσος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν παραγωγήν καὶ συντήρησιν τῆς ἐργατικῆς του δυνάμεως. Ἡ διαφορὰ εἶνε τὸ πλεόνασμα τὸ ὅποιον ὁ κεφαλαιούχος λαμβάνει καὶ διαιρεῖ αὐτὸ εἰς τρία. Αὐτὰ τὰ τρία εἶνε τὰ γνωστά, ἐνοίκιον, τόκος, κέρδος. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνάγκης εἰς ἣν εὑρέθη ὁ ἐργάτης ὅπως πωλήσῃ τὸν θησαυρόν του, τί ἄλλο εἶνε αὐτὸ τὸ πλεόνασμα, αὐτὸ τὸ κέρδος, παρὰ ληστεία; Ἀκούω τί λέγει ὁ οἰκονομολόγος τῶν νοικοκυραίων: “Μά, κύριε σοσιαλιστά, οὐδεὶς ἠνάγκασε τὸν ἐργάτην νὰ δεχθῇ τοὺς ὄρους τοῦ ἐργοδότη. Ἡ συμφωνία του ἦτο καθ' ὅλα ἐλευθέρᾳ· πῶς τὴν ὀνομάζεις ληστείαν;” Δὲν θέλω νὰ ἀπαντήσω αὐστηρῶς ἄνευ ἀνάγκης· ἄλλως τε, σημειωτέον, ὅτι δὲν καθάπτομαι κατὰ προσώπων, ἀλλ' ἀπλῶς προσπαθῶ νὰ περιγράψω τὴν λειτουργίαν τοῦ παρόντος οἰκονομολογικοῦ συστήματος. Ὁ κύριος οἰκονομολόγος τῶν νοικοκυραίων ὀμιλεῖ περὶ ἐλευθέρης συμφωνίας, ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία συμφωνίας μεταξὺ ἀνθρώπου ὁ ὅποιος ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς πείνης νὰ πωλήσῃ, καὶ ἀνθρώπου ὁ ὅποιος δὲν ἔχει καμμίαν ἀνάγκην νὰ ἀγοράσῃ. Ἡ ἀνάγκη ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἐργάτην νὰ πωλήσῃ, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ δεχθῇ, ἐπάνω κάτω, τὰ μέσα τῆς ἀπλῆς συντηρήσεως ὡς τίμημα. Ὁλος ὁ πλοῦτος ὁ μένων μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ τοῦ τιμήματος τὸ ὅποιον ὁ ἐργάτης ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ, μεταβαίνει εἰς τοὺς ἐκματαλλευτὰς του, αὐτὸς δὲ ἀρκεῖται εἰς αὐτὸ ὅπου ἐσυμφώνησε, δηλαδὴ εἰς τὸν μισθόν του. Ὁ ἐργοδότης παραχωρεῖ αὐτόν τὸν μισθὸν ὅχι διότι τὸν παρήγαγεν ὁ ἐργάτης, ἀλλὰ διότι ὁ μισθὸς αὐτὸς κρατεῖ τὸν ἐργάτην εἰς τὴν ζωὴν. Ἐάν ὁ ἐργάτης κατορθώσῃ νὰ συγκρατῆται ἐν τῇ ζωῇ μὲ τὸ δέκατον τοῦ μισθοῦ, ὁ ἐργοδότης θὰ τοῦ παραχωρήσῃ μόνον τὸ δέκατον. Ὁ κινέζος ἀρκεῖται εἰς ἡμερομίσθιον 40 λεπτῶν, διότι ἐδιδάχθη νὰ ζῆ μὲ 40 λεπτὰ τὴν ἡμέραν. Ὁ ἄγγλος ἀπαιτεῖ

ήμερομίσθιον 4 φράγκων, ἀλλὰ εἰν καὶ αὐτὸς διδαχθῆναι νὰ ζῆ μὲ 40 λεπτὰ τὴν ἡμέραν, τὸ ἡμερομίσθιον του θὰ περιορισθῆ εἰς 40 λεπτὰ, εἰάν ἔως τότε ἐξακολουθῆ ἡ κεφαλαιοκρατία.

Ἄμα τις σαφῶς ἐννοήσῃ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῦ οἰκονομολογικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος λέγεται "σιδηροῦς νόμος τοῦ μισθοῦ," τὸ γεγονός, δηλαδή, αὐτὸ ὅτι τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἐργασίας διέπει, ὅχι ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ ἡ ἀπαιτούμενη δαπάνη πρὸς παραγωγήν (τοῦθ' ὅπερ εἶνε τὸ κεντρικὸν γεγονός τῆς ἐργατικῆς οἰκονομολογίας) θὰ ἴδῃ ἀμέσως ὅτι πᾶσαι αἱ ἐνέργειαι τῶν μεταρρυθμιστῶν, αἱ μὴ βασιζόμεναι ἐπὶ τῶν ἀληθειῶν τούτων, εἶνε ἐντελῶς ἀχρηστοί, καὶ αἱ πλείσται θεωρίαι ἄς διατυπώουσι οἱ οἰκονομολόγοι τῶν νοικοκυραίων εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένοι. Ὁ νόμος αὐτὸς εἶνε ἀδυσώπητος ἐφ' ὅσον ἐπικρατοῦσιν αἱ παροῦσαι συνθήκαι. Τὸ νὰ κάμῃ τις ἔκκλησιν εἰς τὴν περὶ δικαίου συναίσθησιν τοῦ κεφαλαιούχου εἶνε ἀνωφελές. Ὁ κεφαλαιούχος, ὡς κεφαλαιούχος, εἶνε ὑπόχρεως νὰ ὑγοράσῃ ἐργασίαν ὅσον τὸ δυνατόν ἐφθηνύ. Ἐὰν ἐξ εὐγενῶν αἰσθημάτων ὀρμώμενος πληρώσῃ τὴν ἐργασίαν ἀδρῶς, αἱ οἰκονομολογικαὶ συνθήκαι, αἵτινες δὲν προσωποληπτῶσιν, εἰσὶν ἀνίλεοι καὶ παραχρῆμα τὸν ἐκβάλλουσιν ἔξω, ἵνα εἰς τὴν θέσιν του ἔλθῃ ἄλλος ὀλιγώτερον δογκισωτικός. Τὸ νὰ συνιστᾶ τις φειδῶ καὶ ἐγκρίτειαν εἰς τοὺς ἐργάτας εἶνε ἄριστον ὑπὸ ἀφηρημένως ἠθικὴν ἐποψίαν, ἀλλὰ ὑπὸ οἰκονομολογικὴν ὅχι μόνον εἶνε ἀνωφελές, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὀλέθριον, διότι ὁ ἐργάτης διδασκόμενος νὰ ζῆ μὲ ὀλιγώτερον θ' ἀναγκασθῆ νὰ δέχεται ὀλιγώτερον. Ἡ φιλοπονία του δὲν φέρει εἰς αὐτὸν πλοῦτον, ἀλλὰ φέρει ἐπαύξησιν τοῦ πλεονίσματος τὸ ὁποῖον λαμβάνει ἡ πλουτοκρατία καὶ εἰάν ἡ ἐπαύξησις αὐτῆ προχωρήσῃ σπουδαίως ὁ φιλόπουνος ἐργάτης περιέρχεται εἰς ἀναγκαστικὴν ἀεργίαν, διότι ἡ πλουτοκρατία δὲν τὸν χρησιμοποιεῖ μέχρις οὐ ἡ ἐπαυξηθεῖσα παραγωγή ἐπανέλθῃ εἰς τὸ προηγούμενον σημεῖον τῆς.

Ἀπέναντι τῆς ἀδυσωπήτου αὐτῆς δεσποτείας τῶν οἰκονομολογικῶν αὐτῶν νόμων κατάδηλον εἶνε πόσον ἐσφαλμένοι εἶνε αἱ θεωρίαι ἄς διακηρύττουν οἱ οἰκονομολόγοι τῶν νοικοκυραίων περὶ ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ περὶ ἐλευθέρας συμφωνίας. Ἡ "ἐλευθερία" τοῦ ἐργάτου δὲν ὠφελεῖ αὐτὸν ἀλλὰ ὠφελεῖ τὸν κεφαλαιούχον. Διὰ τὸν κεφαλαιούχον μάλιστα εἶνε οὐσιώδες νὰ εἶνε ὁ ἐργάτης δῆθεν ἐλεύθερος, διότι εἰάν δὲν ἦτο "ἐλεύθερος" δὲν θὰ εἶχεν ἐξουσίαν νὰ πωλῆ τὴν ἐργατικὴν του δύναμιν. Ταῦτοχρόνως εἶνε οὐσιώδες διὰ τὸν κεφαλαιούχον νὰ εἶνε ὁ ἐργάτης ἀπλοῦτος, διότι εἰάν δὲν ἦτο ἀπλοῦτος δὲν θὰ εἶχε θέλησιν νὰ πωλήσῃ τὴν ἐργατικὴν του δύναμιν ἀντὶ ἀπλῆς συντηρήσεως. Ἄν τὸ κεφάλαιον ἀναγκασθῆ νὰ δόσῃ εἰς τὸν ἐργάτην τὴν πλήρη ἀμοιβὴν ἢ ὁποῖα ἀνήκει εἰς αὐτόν, θὰ παύσῃ πλέον ὑπάρχον. Τὸ κεφάλαιον

μόνον καὶ μόνον ὑπάρχει δυνάμει τοῦ πλεονίσματος, δηλαδή δυνάμει τῆς διαφορᾶς μεταξὺ ἀμοιβῆς τούτης ὅση ἀρκεῖ νὰ συγκρατῆ τὸν ἐργάτην εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τῆς πλήρους ἀμοιβῆς ἢ ὁποῖα τοῦ ἀνήκει. Τὸ κεφάλαιον παύει νὰ εἶνε κεφάλαιον ἄμα παύσῃ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὸ κέρδος τοῦτο καί, ἐπαναλαμβάνω, τὸ κέρδος τοῦτο εἶνε ἡ ἀπλήρωτος ἐργασία τοῦ ἐργάτου, ἡ ταχυδακτυλουργικῶς μεταβαλλομένη εἰς περιουσίαν τοῦ κεφαλαιούχου. Ταῦτα ὁ κεφαλαιούχος ἐπιτυγχάνει ὑπὸ τὸν ὄρον ὁ ἐργάτης νὰ εἶνε δῆθεν μὲν ἐλεύθερος, πράγματι δὲ ἀπλοῦτος. Ὡστε ἡ κεφαλαιοκρατία παράγει καὶ αὐτὸ τὸ ἀναγκαιότατον δι' αὐτὴν μηχανήμα τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἐργάτης δῆθεν μὲν ἐλεύθερος, πράγματι δὲ ἀπλοῦτος. Τὸ κεφάλαιον τοιοῦτοτρόπως αὐξάνει καὶ πληθύνεται, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης αἱ ἐργατικαὶ τάξεις γίνονται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος τόσον πτωχότεραι, ὅσον περισσότερο συνειθίζουσιν εἰς ἔξεις φειδῶς καὶ οἰκονομίας. Ὅπως ἡ "ἐλευθερία" καὶ ἡ ἀπλοῦτία τοῦ ἐργάτου εἶνε οὐσιώδη διὰ τὴν κεφαλαιοκρατίαν, οὕτω καὶ ἡ φιλοπονία του, ἡ φειδῶ του, ἡ ἐγκρίτειά του χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ κεφαλαίου, διότι ἐλαττόνουσι τὰς δαπάνας του. Ἀκόμη καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς τοῦ ἐργάτου συμφέρει τὴν κεφαλαιοκρατίαν. Οἱ μορφωμένοι ἐργάται ἄλλοτε ἦσαν ὀλίγοι καὶ ἐκόστιζον εἰς τὴν κεφαλαιοκρατίαν. Σήμερον εἶνε πολλοί, καὶ ὁ κεφαλαιούχος ἐκλέγει ἀνέτως. Πῶς θὰ ἀρθῆ τὸ μέγα αὐτὸ κακόν; Παρατηροῦμεν ὅτι ὅσον ἐφθηνώτερα τὰ χρειώδη τοῦ βίου τόσῳ μικρότερα τὰ ἡμερομίσθια. Ἡ ἐφθηνία λοιπὸν τῶν χρειωδῶν δὲν ὠφελεῖ τοὺς ἐργάτας. Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ στραφῶμεν εἰς ἄλλην ἐπιδιώξιν. Πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν τρόπον δι' οὗ νὰ πολλαπλασιάζονται αἱ χρεῖαι τῶν ἐργατῶν, διδάσκοντες αὐτοὺς νὰ ἀπαιτοῦν ἀναπαύσεις, εὐκολίας καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἀπολαμβάνουν καὶ οἱ πλούσιοι. Πρέπει νὰ μεριμνήσωμεν νὰ γίνεταί καλὴ χρῆσις τοῦ δημοσίου χρήματος μᾶλλον παρὰ νὰ ἐλαττόνωνται ἢ καταργοῦνται οἱ φόροι. Πᾶς ὅστις ἀπολαμβάνει, εὐχαρίστως πληροῦει φόρους· πρέπει λοιπὸν οἱ ἐργάται νὰ γίνουσιν εὐποροὶ καὶ τότε προθύμως εἰσφέρουσιν. Πρέπει νὰ κατοικοῦν εἰς οἰκίας ὑγιεινάς, ὅχι ἐφθηνάς. Πρέπει ἡ τροφή των νὰ εἶνε ἀφθονος ὅχι ἐφθηνή καὶ νοθευμένη. Ἡ μεγάλη ἡμῶν προσπίθεια πρέπει νὰ στραφῆ εἰς τὴν ἀρσίν τῶν ὑπαρχουσῶν οἰκονομολογικῶν συνθηκῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶνε ἀχώριστοι οἱ προμνησθέντες ἀδυσώπητοι νόμοι. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἄρωμεν αὐτὰς τὰς συνθήκας, δὲν δυνάμεθα νὰ καταστρέψωμεν τὰ ἀνθρωποφθόρα προνόμια τῆς πλουτοκρατίας εἰμὴ εἰάν νομοθετήσωμεν ὅτι πάντα τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς νὰ ἀνήκουν εἰς τὸ σύνολον, οὐδέποτε δὲ εἰς ἄτομα. Οἰαδήποτε μεταρρυθμίσις πρέπει νὰ εἶνε βῆμα πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἄλλως εἶνε ματαία, διότι εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τείνει ἡ ὅλη φορὰ τῆς οἰκονομολογικῆς ἀπερίξεως.

ΠΑΝΑΔΕΛΦΙΣΜΟΣ ΗΤΟΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

(Άρθρον τοῦ κ. Howard Williams.)

Ἡ πίστις τῆς συναδελφότητος, τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης πάντοτε ἐπιμελῶς ἐδυσφημήθη ὑπὸ τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ, πολιτικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἴπου, οὐχ ἦττον ἢ ὑπὸ τῶν τιτλοῦχων ἢ ἀμαθῶς καλουμένων “ἀριστοκρατῶν” καὶ ἄλλων ἀρχόντων τοῦ λαοῦ. Καὶ ὅμως κατ’ οὐσίαν ἡ πίστις αὕτη δὲν εἶνε ἄλλο εἰ μὴ αὕτη ὄντως ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θρησκείας τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ. Ἐπῆρξαν κήρυκες τοῦ Σοσιαλισμοῦ ὅπως καὶ παντὸς ἄλλου κηρύγματος, χωρήσαντες εἰς ἀκρότητα, τοῦθ’ ὅπερ ἔδωκε λαβὴν εἰς μὲν τοὺς κεφαλαιοκράτας γὰρ διασύρωσι καὶ συκοφαντῶσιν, εἰς δὲ τῶν ἀπαίδευτον ὄχλον γὰρ παρεξηγῆ τὸ νόημα τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἀλλ’ ὁ δίκαιος καὶ σπουδαῖος ἐρευνητὴς τῶν ἐπικρατούντων καταπληκτικῶν ἀδικημάτων καὶ τῆς χαώδους καταστάσεως τῆς κοινωνίας, δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ἑαυτὸν ν’ ἀπατηθῆ ὑπὸ τῆς πονηρᾶς ἢ ἀμαθοῦς διαστροφῆς τῶν ἀληθῶν σκοπῶν καὶ ἐμπνεύσεων αἰτινῶν ὡθοῦσι τοὺς σοβαρῶς καὶ γνησίως ἐργαζομένους ὑπὲρ τῆς ἀρδην καταργήσεως τῶν δεινῶν καὶ τῆς ἀθλιότητος ὑφ’ ὧν μαστίζεται ὁλόκληρος κόσμος ἀνθρωπίνων ὄντων. Τὸ μέγα χίσμα—ἡ καταπληκτικὴ ἀντίθεσις—μεταξὺ τῶν ἀρχῶν τοῦ Σοσιαλισμοῦ, καὶ τῶν γεγονότων τῆς καθεστηκυίας τάξεως, ἢ μᾶλλον ἀταξίας—μεταξὺ τῶν ἄγαν πλουσίων, καὶ τῶν σχεδὸν λιμωτῶντων ἐργατῶν—εἶνε τόσοσφοβερόν ὥστε φαίνεται παρίτολμος πᾶς ὅστις διαλογίζεται γεφύρωσιν αὐτοῦ.

Ἐὰν ἐκλάβωμεν τὸ κήρυγμα τοῦ σοσιαλισμοῦ ὡς σχέδιον παγκοσμίου ἀναγεννήσεως—καὶ τοιοῦτον βεβαίως δεόν γὰρ εἶνε—δὲν δυνάμεθα γὰρ παραλείψωμεν ἐκ τῆς ἀκτίνος αὐτοῦ τὰ ὑπανθρώπινα ὄντα, ὅσα λόγῳ τοῦ ἀνεπτυγμένου ὀργανισμοῦ τῶν, καὶ τῆς ἀβλαβείας τῶν εἰσὶ ψυχικῶς καὶ ὑλικῶς συγγενῆ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ Ἱστορία ὅλη διδάσκει ὅτι ἡ κατὰ τῶν ὑποταγμένων ὁμότης ὑπῆρξεν αἰείποτε πηγὴ παρακμῆς τῶν κυριαρχούντων. Τὰ ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς ἀμφιθεάτροις, παραδείγματος χάριν, φρικτῶδη καὶ γυγαντιαία σφαγεῖα τῶν μὴ ἀνθρωπίνων θυμάτων, τί ἄλλο ἦσαν εἰμὴ (ὡς τοσοῦτον εὐγλώττως ἐκθέτουσιν οἱ ἄριστοι ὑπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν διδάσκαλοι) σχολεῖον ὑπανθρώπου ἀλληλοκτονίας καὶ θηριωδῶν σκληροτήτων; Ποῖα ἦσαν, καὶ ποῖα εἶνε τὰ δίκην Νεμέσεως ἀποτελέσματα τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ ταυρομαχιῶν καὶ ἵππομαχιῶν; Τί γὰρ εἶπη τις περὶ τῆς σκανδαλωδῶς σκληρᾶς ἐγκαταλείψεως τῶν εὐαισθήτων θυμάτων τῶν ἀπειραρίθμων σφαγείων τοῦ Χριστιανισμοῦ; Τί δὲ περὶ τῶν ἀναριθμῶν ἄλλων εἰδῶν θηριωδίας καὶ ἀδικίας κατὰ τῶν παμπληθῶν καὶ ποικίλων θυμάτων τῆς ἀνθρωπίνης σκληρότητος, φιλαργυρίας, καὶ ἐγωϊστικῆς διασκεδάσεως; Βεβαίως προκει-

μένων γεγονότων ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης—τῆς Συγκριτικῆς Φυσιολογίας καὶ Ἐξελίξεως—ὅτι δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν οὐσιώδης ὁμοιότητος μεταξὺ ἀνθρωπίνων καὶ ἀνεπτυγμένων ὑπανθρωπίνων ὄντων, δὲν δυνάμεθα γὰρ ἐξαιρέσωμεν τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐκ τῆς σφαίρας τῶν διεκδικουμένων καὶ φύσει ἀνηκόντων παντὶ ἐμψύχῳ ὄντι δικαιωμάτων, χωρὶς γὰρ προσκρούσωμεν εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τῆς τε Δικαιοσύνης καὶ τῆς Λογικῆς. Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι—ὡς καὶ πολλοὶ κήρυκες τῆς ἀρδην μεταβολῆς τοῦ καθεστώτος ἐγνωμάτευσαν—ἡ μεγίστη δυσκολία πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἀναγνώρισιν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καθίστησιν ἀσύμφορον ἢ ἀκατάλληλον τὴν ἐξέτασιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πλείστων ἀθῶων ζώων, προφανῶς εἶνε ἄλογος, καί, ὡς ἐν τοῖς προειρημένοις ἐδείξαμεν, ὀλέθριος δ’ οἵανδήποτε σύλληψιν ἀνθρωπίνης προόδου καὶ συμφερόντων τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ τίτλου τῆς παρούσης διατριβῆς ἴσως φανῆ ἔχον ἀπομεμακρυσμένην σχέσιν μὲ τὸ πρῶτον. Ἐγὼ ὄντι ὅμως ἡ φυσικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ὑγεία εἶνε στενωδῶς συνδεδεμέναι ἐν τῷ πλήρει φυσικῷ βίῳ. Τὸ τοῦ μεγάλου Λατίνου σατυριστοῦ, *mens sana in corpore sano*, νομιζομεν ὅτι πολὺν ἀπέχει τοῦ γὰρ εἶνε πάντοτε ἀσφαλῆς κανὼν, ἰδίᾳ διότι ἡ πείρα ἔχει ἀποδείξει ὅτι ἡ ὑψίστη διανοητικὴ δύναμις καὶ ἡ μεγίστη ἰδιοφυία πολὺ συχνὰ εἶνε ἠνωμέναι μετ’ ἀδυνατοῦ καὶ καχεκτικοῦ σώματος. Ἐν τῷ σώματι ὅμως τῆς κοινωνίας τὸ ἀξίωμα τοῦτο μεγάλως ἐπαληθεύει, ὡς δείκνυται ὑπὸ τῆς Ἱστορίας. Ὅπου ὁ λαός, ἢ μέγα αὐτοῦ μέρος, ζῆ ὑπὸ ἀνθυγιεινᾶς συνθήκας καὶ ἐν νοσηρῷ περιβάλλοντι, οὐ μόνον φυσικὴ ἢ σωματικὴ ὑγεία, ἀλλ’ οὐδὲ ἠθικὴ, διανοητικὴ καὶ κοινωνικὴ εὐπραγία θὰ εἶνε δυνατὸν γὰρ ὑπάρξῃ ἐν τοιοῦτῳ ἔθνει. Πόσον δὲ ἀπείρως ἀπέχει τῆς ἰδεώδους πολιτείας ἢ φυσικῆς ὑγείας τῶν σημερινῶν λαῶν, γενικῶς, καί, ἰδίᾳ, τῶν ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι λιμοκτονούντων καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν φρικταῖς κατοικίαις διαβιούντων μελῶν τῶν μᾶλλον “πεπολιτισμένων” ἔθνων, παρὰ πύσας τὰς προόδους τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ καλουμένου πολιτισμοῦ, εἶνε τόσοσ γνωστὸν ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποδείξεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετηρίδα αἱ πάντοτε, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ὑλιστικαὶ ἰατρικαὶ σχολαὶ—τόσον βάρβαροι ὅσον ἐμπειρικαὶ ἐν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ πρακτικῇ—μεγάλως ἀνέπτυξαν τὴν τοῦ παρελθόντος ἄλογον καὶ φρικτὴν μέθοδον τῆς Ἀπελπισίας καὶ τὸ χεῖριστον εἶδος τοῦ Ἐμπειρισμοῦ—διασωθέντος ὑπὸ προαιωνίου ἰθαγενοῦς ἐπιστημονικοῦ βαρβαρισμοῦ—τὴν μετὰ τοσαύτης δηλαδὴ βίας ἐξαγωγήν τῶν μυστικῶν τῆς φύσεως ἰαμάτων, δι’ ἀποτροπαίων σκληροτήτων κατ’ ἀθῶων ζώων. Φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῶν θηριωδῶν τούτων μεθόδων εἶνε τὸ ἐξ ἴσου παρὰ φύσιν δίδαγμα, ὅτι ἡ

νόσος δύναται νὰ ἐκβληθῆ δι' εἰσβολῆς νόσου—
τερατώδες δόγμα καὶ ἀπάτη, γελοιοποιηθέντα ἤδη
ὑπὸ τοῦ Σενέκα πρὸ χιλίων ὀκτακοσίων ἐτῶν.
(De Ira.)

Ἀπόρροια τῆς κατὰ τοσοῦτον βαρβάρως ὑλιστικῶν δογμάτων τῶν ὀρθοδόξων ἰατρικῶν σχολῶν ἐπαναστάσεως, εἶνε, κατὰ τι τοῦλάχιστον, ἡ ἄρτι ἀναφανείσα θεραπευτικὴ σχολή, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα “Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη”, ἣτις ὀρθότερον, ἴσως, θὰ ὀνομάζετο Πνευματικὴ Θεραπεία. Ἀριθμεῖ ἤδη μέγαν καὶ καθ' ἐκίστην αὐξανόμενον ἀριθμὸν ἀπαδῶν ἐν τε τῇ Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ καὶ ἐν ταῖς ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου τὸ πρῶτον εἶδε τὸ φῶς· ἐπίσης ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὀλιγωτέρους ἐν πολλοῖς εὐρωπαϊκοῖς κράτεσι καὶ ἐν ἄλλαις χώραις. Αἱ ἀρχαί τῆς συνίστανται, δι' ὀλίγων εἰπεῖν, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι τὸ πνεῦμα οὐ μόνον δεσπόζει τοῦ σώματος ἀλλὰ εἶνε ἡ μόνη πραγματικότης· ὅτι ἡ ὕλη, ἡ στερεὰ ὑλικὴ οὐσία, εἶνε ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων· ὅτι πράγματι δὲν ὑφίσταται ὕλη, καί, ἐπομένως, ὅτι πάντα τὰ ὑλικά φάρμακα καὶ πᾶσαι αἱ μέθοδοι τῆς ὑλικῆς θεραπευτικῆς οὐδόλως ὠφελούσιν ἀλλὰ μᾶλλον εἶνε βλαβερὰ. Τὸ δόγμα ὡς διατυπούται ὑπὸ τῆς ἰδρυσάσης αὐτὸ κυρίας Eddy, διατείνεται ὅτι μόνον Πίστις καὶ Προσευχὴ τῇ βοήθειᾳ στερεᾶς βουλήσεως καὶ θελήσεως εἶνε τὰ μόνα θεραπευτικὰ μέσα τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἄρδην αὕτη ἀνατροπὴ τῆς ὑπάρξεως τῆς ὀρθοδόξου ἰατρικῆς ἐπιστήμης οὔτε ἀναγνώρισιν οὔτε ἐνθάρρυνσιν εὐρίσκει παρ' αὐτῇ, παρὰ πλεῖστα παραδεδομένα ἤδη παραδείγματα τῆς ἰαματικῆς δυνάμεως ἦν κέκτηται ἡ βούλησις καὶ ἡ θέλησις. Μὴ δὲν ἄγαν, ἡ παραίνεσις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνος σοφοῦ, φαίνεται ἐντούτοις ὅτι δὲν ἐλήφθη ποσῶς ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ πνευματικῷ συστήματι τῆς Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης. Τὸ ὅτι ἡ βούλησις καὶ ἡ θέλησις ἔχουσι μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ σώματος, ἀναγνωρίζεται παρὰ πάντων καὶ οὐδεμία λογικὴ ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ ἱστορία τῶν “θαυμάτων” τῆς ἰατρικῆς τὸ ἀποδεικνύει τρανώτατα. Ἄλλ' ἡ διδασκαλία, ὅτι πίστις, ἡ στερεὰ πεποίθησις ἢ φαντασία, καὶ ἄσκησις τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως δύναται νὰ ἐπικρατήσωσι κατὰ παντὸς εἶδους ἢ βαθμοῦ ἀσθενείας βαθέως ἐρριζωμένης ἐν τῇ φυσικῇ τοῦ ἀνθρώπου καταστάσει καὶ πολλὰ αὐτῆς συστήματα ὑποσκαπτούσης ἢ ἤδη ἀνατρεψύσης, εἶνε ἀπαράδεκτος καὶ εἰς τὴν λογικὴν καὶ εἰς τὴν πείραν τοῦ σοβαρῶς φιλοσοφούντος ἐρευνητοῦ.

Ἐτερον ἐλάττωμα πολὺ σπουδαιότερον, ἅτε συνεπαγόμενον τὴν παντελῆ παράλειψιν ἀνωτέρου ἠθικοῦ στοχασμοῦ, εἶνε τὸ ἐξῆς: Ἡ διδασκαλία αὕτη, ἐν τῇ ἀπολύτῳ πεποιθήσει ἐπὶ τὸν νοῦν ἢ τὸ πνεῦμα καὶ ἐν τῇ παντελεῖ καί, δύναται νὰ προστεθῇ, ἀτόπῳ περιφρονητικῇ παραγνωρίσει

πασῶν τῶν ὑλικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων, φαίνεται ὅτι παραβλέπει καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἀποδεδειγμένην ἐπίδρασιν τῆς διαίτης ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν ἀνθρωπίνων ἀσθενειῶν. Ἰδίᾳ δέ, οὐδὲν λέγει ἐν τῇ Κατηχήσει αὐτῆς—ὡς πᾶς σοβαρὸς παρατηρητὴς θὰ ἐπερίμενε—κατὰ τοῦ ὑλιστικωτάτου καὶ φαυλοτάτου ἐκ τῶν ἀντιθεραπευτικῶν ἐθίμων τῆς Κοινωνίας, τῆς γονιμοτάτης πηγῆς πάσης φυσικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας, τοῦ παρὰ φύσιν δηλονότι ἐθίμου τῆς κρεοφαγίας. Δὲν θὰ διατρίψωμεν λεπτομερῶς ἐπὶ τῆς πολλαπλῆς φρίκης τῶν σφαγείων τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ τῶν φοβερῶν πολυειδῶν δεινοπαθημάτων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον φρικαλέων, στενωῶς σχετιζομένων πρὸς τὰ ἀληθῆ ταῦτα Ἰάτραρα. Ἐν ἀληθείᾳ βιονομικῷ συστήματι παράλειψις τοσοῦτον σπουδαίου ζητήματος δὲν ἐπιτρέπεται. Εἶνε αὐτόδηλον, ὅτι ἀληθῆς ἠθικὴ, καί, ἐπομένως, τῷ ὄντι διαρκῆς πρόοδος, βελτίωσις τοῦ σύμπαντος κόσμου, εἶνε τι ἀδύνατον, ἐφ' ὅσον διαμένει τὸ παρὰ φύσιν ἐθίμον τῆς αἰμοχαροῦς διαίτης· ἐφ' ὅσον ὁ καθ' ἡμέραν βίος ἡμῶν ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἐκ θανάτων καὶ φόνων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀναποφεύκτως ἀγωνιωδῶν βασανιστηρίων ἀθῶων πλασμάτων ὧν μέγα μέρος εἶνε ἐγγύτατα τῷ ἀνθρώπῳ ψυχικῶς καὶ φυσικῶς, οὐ μὴν ἀλλὰ καί, ἐν λόγῳ μεγάλῳ, κέκτῃται εἰς ὑψηλότερον βαθμὸν τὴν αἴσθησιν τοῦ πόνου καὶ τῶν βασάνων παρ' ὅτι αἰσθάνονται τὰ κατώτερα εἶδη τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου. Τὸ τρομακτικὸν τοῦτο γεγονός—διαβεβαιούμενον ἤδη ὑπὸ τῆς φυσιολογικῆς ἐπιστήμης—οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν, ἐν ταύτῳ δὲ ἐπιτείνει τὰς φρικαλεότητας τῶν αἰματοβαφῶν βιωμῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐδεμία σοφιστεία, οὐδεμία ὑπεκφυγὴ δύναται νὰ διαψεύσῃ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι διὰ τῆς σφαγῆς ιδεωδῶς διωργανωμένων ζώων ὁ Χριστιανισμὸς συλλήβδην πρὸ τοῦ δικαστηρίου τῆς Ἀνωτέρας Ἠθικῆς δὲν ἀπέχει πολὺ τῶν πάλαι κυριαρχούντων ἐθίμων τῆς ἀνθρωποφαγίας.

Τὸ συμπέρασμα εἶνε φανερόν. Εἰς πάντας τοὺς ἀληθεῖς κοινωνιστὰς καὶ πνευματοθεραπευτικοὺς ἐν καθήκον εἶνε ἐπίναγκες καὶ ἐπεῖγον—ἐπιμόνως νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν ἀναστολὴν τοῦ ρεύματος τῆς κοινωνικῆς κακοδαιμονίας, οὐ μόνον ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τιθέμενοι πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ οὐχ ἦττον φροντίζοντες καὶ διὰ σύμπαντα τὸν ὑπανθρώπινον κόσμον. Τοῦτο εἶνε τὸ πρῶτιστον καθήκον πάσης διδασκαλίας καὶ πίσεως ἐπιστήμης. Τοιαύτη ἦτο ἡ σταθερὰ πεποίθησις καὶ τοιαύτη ἡ ὑψηλὴ διδασκαλία πάντων τῶν ἀληθῶν προφητῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, προσεπικυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐξόχου μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ, καὶ εὐγλώττου ἀνταγωνιστοῦ τῆς ἐμπειρικῆς ἰατρικῆς, Ρουσσῶ, ἰδίως ἐν τοῖς ἔργοις του Discours sur l'inegalité parmi les hommes, ἐνθα ἐκτίθεται ἡ ἀμάθεια τῶν ἰατρῶν, καὶ Emile ἐνθα ἀνακηρύσσεται ὁ Ἀνθρωπισμὸς ὡς βίσις πίσεως Σοφίας.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΝΘΡΩΠΟΣ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ ΣΩ.

Οἱ ἀναγνώσται τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἄρκετὰ ἤδη γνωρίζουσι τὸν Βερνάρδον Σῶ, καὶ θὰ δυνηθῶσιν ἐπομένως νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ὡς ἄνωθι φιλοσοφικὴν κωμωδίαν του, ἧς μετάφρασιν ἴσως δόσωμεν ἐντὸς τοῦ 1910. Ὁ ἡμέτερος συνεργάτης καὶ γνωστὸς συγγραφεὺς κ. Howard Williams λέγει ὅτι ἐκ πάντων τῶν ἀγγλῶν δραματοποιῶν, ἐπὶ σατυρικῇ δεινότητι, διδακτικῷ σκοπῷ καὶ πρωτοτυπίᾳ εἰς τὸν Βερνάρδον Σῶ δύναται ἀσφαλῶς νὰ δοθῶσι τὰ πρωτεῖα. Ὁ Σῶ παρουσιάσθη τὸ πρῶτον εἰς τὸν φιλολογικὸν ὀρίζοντα ὡς συγγραφεὺς σατυρικῶν μυθιστορημάτων, ἃν κυριώτερα εἶνε Ὁ Παράλογος Δειρμός, τὸ Ἐπάγγελμα τοῦ Κάσιλ-Βύρωνος, ὁ Ἀκονόνητος Σοσιαλιστής. Τὸ τελευταῖον ἐδημοσιεύθη τῷ 1880—1883 καὶ περιέχει ἰδιαζόντως τερπνὰ μέρη. Τὰ πρῶτα δράματα τοῦ Σῶ, ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐξεδόθησαν πρὸ δέκα ἐτῶν ὑπὸ τὸν κοινὸν τίτλον Δράματα Εὐχάριστα καὶ Δυσάριστα. Κατόπιν ἠκολούθησαν Τρία Δράματα διὰ τοὺς Ἀγοπρεπεῖς (1900), Ἀνθρώπος καὶ Μεγάνθρωπος (1903). Ἡ τοῦ Τζῶν Μπουλ ἑτέρα νῆσος (1905). Τὸ τελευταῖον κατέστη, ἴσως, τὸ δημοτικώτατον πάντων. Ἐκτὸς τῶν λίαν πρωτοτύπων τούτων κωμωδιῶν, ὁ ἐπιφανὴς λογογράφος εἶνε ἐπίσης γνωστὸς ὡς συγγραφεὺς τῶν Σοσιαλιστικῶν Μελετῶν, ἐκδοθεισῶν ὑπὸ τῆς Φαβιανῆς Ἑταιρείας, ἧς εἶνε λίαν διακεκριμένον μέλος. Ὡσαύτως ἔχει δημοσιεύσει δραματικὰς κρίσεις ἐν τοῖς Τάιμς καὶ ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Λονδίνου. Κυρίως ὁμως διὰ τῶν σατυρῶν καὶ τῶν κωμωδιῶν του εἶνε μᾶλλον γνωστὸς. Ἐκ τούτων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν σημασίαν καὶ ἐπαναστατικότητά, ἀριστοῦργημα πρέπει νὰ κριθῇ ὁ Ἀνθρώπος καὶ Μεγάνθρωπος, ὅπερ εἶνε φαρέτρα ἰδεῶν ἀνατρεπουσῶν ἄρδην τὴν πρὸς τοὺς καθεστώτας θεσμοὺς εὐλάβειαν τῶν ἀνθρώπων. Ἰδίως ἐπὶ τούτῳ διακρίνεται ἡ τρίτη πράξις ἣτις εἶνε τὸ σημαντικώτατον μέρος τοῦ δράματος. Εἶνε ἄρκετὰ φανερόν ὅτι ὁ Σῶ ἐμπνέεται κατὰ τι ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ Νίτσε, (τοῦ ὁποίου, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἡ φιλοσοφία, ὡς παρατηρεῖ ὁ κ. Howard Williams, φαίνεται ὑπὲρ τὸ δέον τιμωμένη), καὶ κατ' ἐλάσσονα βαθμὸν ὑπὸ τοῦ νορβηγικοῦ Ἰψεν. Πολλὰ τῶν προσώπων τοῦ δράματος εἶνε ἐξύχως ἀξιωματώτα, ἀλλ' ἀναφέρομεν μόνον τὸν Ράμσδεν, ὡς χαρακτηριστικώτατον. Ὁ Ράμσδεν εἶνε ῥιζοσπίαστης, ὑποκρινόμενος προοδευτικὰς ἀρχάς. Κοσμεῖ τοὺς τοίχους τῆς εὐρείας οἰκίας του μὲν προτομὰς καὶ εἰκόνας τῶν κυριωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτικῆς φιλοσοφίας τοῦ συρμοῦ—ὡς τοῦ Χώξλεϋ, τοῦ Σπένσερ, τοῦ Κόβδεν, τῆς Γεωργίας Ἐλιοτ, ἀλλ' εἶνε κατ' οὐσίαν συντηρητικὸς καὶ δριμύς πολέμιος τῶν ἀληθῶς ῥιζικῶν μεταρρυθμίσεων. Ἐσχίτως ἐγένετο κηδεμὼν τῆς θυγατρὸς τοῦ ὑποθανόντος φίλου του Οὐαίτφηλδ Τάννερ, Ἄννας καθὼς καὶ τοῦ

ἀδελφοῦ τῆς Ἰωάννου, νέου κατὰ βάθος ἐπαναστάτου μὲ σοσιαλιστικὰς πεποιθήσεις ἀπροκαλύπτως ἐκφράζοντος τὰ ἀνατρεπτικώτερα τῶν φρονημάτων, ἰδίως περὶ γάμου, καὶ καταταράξαντος προσφάτως τὴν κοινωνίαν διὰ τινος βιβλίου του ὑπὸ τὸν τίτλον "Τὸ ἐγκόλπιον τοῦ Ἐπαναστάτου."

Τὸ ἰσχυρότατον, πρωτοτυπώτατον, καὶ σοβαρώτερον μέρος τοῦ δράματος, λέγει ὁ εἰρημένος συνεργάτης μας, εἶνε ἡ φαντασμαγορικὴ σκηνὴ καθ' ἣν διεξάγεται διάλογος μεταξὺ τοῦ Διαβόλου καὶ τοῦ Δὸν Ζουὰν τοῦ μοζαρτείου μελοδράματος. Ὁ Δὸν Ζουὰν φιλοσοφεῖ περὶ Ζωῆς καὶ περὶ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου ὑπὸ τὸ κράτος ὄνειρῶδους τινος ὑπερκοσμίου μεταμορφώσεως τῶν προσώπων τοῦ διαλόγου. Συλλογίσου, λέγει εἰς τὴν Ἄνναν, πῶς ἡ Ζωὴ κατασπαταλᾷ ἑαυτὴν καὶ σκορπίζεται, πῶς ἐγείρει προσκόμματα εἰς ἑαυτὴν καὶ καταστρέφει ἑαυτὴν ἐν τῇ ἀμαθείᾳ τῆς καὶ τῇ τυφλότητι αὐτῆς. Ἐχει ἀνάγκην ἐγκεφάλου, αὐτὴ ἡ ἀκατάσχετος δύναμις, ἵνα μὴ, ἐν τῇ ἀμαθείᾳ τῆς, κινδυνεύσῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῆς. Τί ἀριστοῦργημα ὁ ἀνθρώπος! λέγουν οἱ ποιηταί. Ναί, ἀλλὰ καὶ οἷος αὐτουργὸς σφαλμάτων! Εἶνε παμμέγιστον θαῦμα ὑπὸ ἔποψιν ὀργανισμοῦ, τὸ ὕπατον τῶν θαυμάτων, τὸ σφοδρότερον τῶν ὑπαρχόντων ἐμφύχων, ὁ ἐνσυνειδητότερος τῶν ὀργανισμῶν, καὶ ὁμως, πόσον ἄθλιος εἶνε ὁ ἐγκέφαλός του! Δύσνοια, καταντῶσα χυδαία καὶ σκληρὰ ὡς ἐκ τῶν πραγματικότητων τῶν μεμαθημένων ἀπὸ τοὺς μόχθους καὶ ἀπὸ τὴν ἔνδειαν. Φαντασία, ἀποφασισμένη νὰ λιμοκτονήσῃ μᾶλλον παρὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς πραγματικότητας ταύτας, συσσωρεύουσα αὐταπάτην ἐπὶ αὐταπάτης διὰ νὰ τὰς κρύψῃ καὶ ὀνομάζουσα ἑαυτὴν, ἰκανότητα, μεγαλοφυΐαν. Καὶ τί ἄλλο! Ἡ Δύσνοια καὶ ἡ Φαντασία κατηγοροῦσιν ἀλλήλας. Ἐκατέρα ἀποδίδει τὸ ἰδίον τῆς ἐλίττωμα εἰς τὴν ἑτέραν. Ἡ Δύσνοια κατηγορεῖ τὴν Φαντασίαν ἐπὶ μωρία, καὶ ἡ Φαντασία κατηγορεῖ τὴν Δύσνοιαν ἐπὶ ἀμαθείᾳ. Ἐντούτοις, τὸ ἀληθὲς εἶνε, φεῦ! ὅτι ἡ Δύσνοια ἔχει ὅλην τὴν γνῶσιν, καὶ ἡ Φαντασία ὅλην τὴν νόησιν. Εἰς ταῦτα ὁ Διάβολος ἀπαντᾷ. "Καὶ τὰ κάνουν καὶ αἱ δύο θάλασσα. Δὲν τὸ εἶπα ἐγώ, τότε ὅπου ἐφρόντιζα δι' ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Φάουστ, ὅτι τὸ μόνον ὅπου ἐκατόρθωσεν ὁ λογισμὸς τοῦ Ἀνθρώπου εἶνε ὅπου τὸν ἔκαμε τὸν δυστυχεῖ κτηνωδέστερον τοῦ κτήνους. Τί τὰ θέλεις. Ἐνα λαμπρὸν σῶμα ἀξίζει τοὺς ἐγκεφάλους ἑκατὸν φιλοσόφων."

ΔΟΝ ΖΟΤΑΝ. Δησμονεῖς ὅτι ἐδοκιμίσθη καὶ ἡ ἄνευ ἐγκεφάλου μεγαλοπρέπεια σώματος. Πραγματα ἀσυγκρίτως μεγαλείτερα τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ ἐγκέφαλον, ὑπῆρξαν καὶ ἐχάθησαν. Τὸ μεγαθήριον, ὁ ἰχθυόσαυρος ἔχουν βηματίσει ἐπὶ τῆς γῆς μὲ θήματα ἐπτάλευγα καὶ συγκαλύψει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μὲ

ζοφερὰς ἀχανεῖς πτέρυγας. Ποῦ εἶνε αὐτὰ τώρα ; Εὐρίσκονται ἀπολιθωμένα εἰς τὰ μούσεία, τόσον δὲ ὀλίγα καὶ ἀτελῆ προσέτι, ὥστε εἰς ἓν ὄστούν των, εἰς ἓνα ὀδόντα των, ἀποδίδεται μεγαλειτέρα ἀξία παρὰ εἰς τὴν ζωὴν χιλίων στρατιωτῶν. Αὐτὰ τὰ πράγματα ἔζων καὶ ἠθελον νὰ ζοῦν, ἀλλὰ ἐλλείψει ἐγκεφάλου δὲν ἐγνώριζον πῶς νὰ ἐπιτύχωσι τὸν σκοπὸν των, καὶ τοιοῦτοτρόπως κατέστρεψαν ἑαυτά.

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ. Αἶ, καὶ μήπως καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν καταστρέφει ἑαυτὸν μὲ ὄλον αὐτὸν τὸν περίφημον ἐγκέφαλόν του ; Περιεδιάβασες τὴν γῆν τελευταίως ; Ἐγὼ ἐπεριδιάβασα καὶ ἐξήτασα τὰς θαυμασίας ἐφευρέσεις τοῦ ἄνθρώπου. Λοιπὸν, σοῦ λέγω ὅτι εἰς τὰς τέχνας τῆς ζωῆς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐφευρίσκει τίποτε· εἰς τὰς τέχνας ὅμως τοῦ θανάτου ὑπερακουτίζει καὶ αὐτὴν τὴν Φύσιν, καὶ παράγει διὰ χημείας καὶ μηχανῶν πλέον ἢ πανωλεθρίαν τοῦ λαοῦ, λιμοῦ καὶ καταποντισμοῦ. Αὐτὸς ὁ χωρικός, ὁποῦ προσπαθῶ νὰ τὸν βάλω στὰ δίκτυα μου σήμερα, τρώγει καὶ πίνει, ὅτι ἔτρωγον καὶ ἔπινον οἱ χωρικοὶ πρὸ δέκα χιλιάδων ἐτῶν. Τὸ δὲ οἶκημα εἰς τὸ ὁποῖον κατοικεῖ δὲν ἔχει ἀλλάξει ἐντὸς χιλίων αἰῶνων τόσον πολὺ ὅσον ἔχει ἀλλάξει ὁ συρμὸς τῶν γυναικείων πύλων ἐντὸς εἰκοσιν ἐβδομαίδων· ὅταν ὅμως ἐξέρχεται ἐπὶ σφαγὴν, φέρει μαζύ του ἓν θαυμασιώτατον μηχανήμα, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ δακτύλου του θιγόμενον ἀπολύει ὅλας τὰς κεκρυμμένας σφαιρικὰς ἐνεργείας, καὶ ἀφίνει πολὺ ὀπίσω τὸ δόρυ καὶ τὸ τόξον τῶν πατέρων του. Εἰς τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀδέξιος. Εἶδον τὰ βαμβακουργεῖα του καὶ τὰ παρόμοια, ἐφοδιασμένα μὲ μηχανὰς τὰς ὁποίας καὶ κύων ἀδηφάγος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἂν προὔτιμα χρήματα ἀντὶ τροφῶν. Γνωρίζω τὰς ἀβελτέρους γραφομηχανὰς του καὶ τὰς ἀδεξίας ὑπμαμάξας του καὶ τὰ ἐργώδη ποδηλάτα του. Αὐτὰ εἶνε ἀθύρματα παραβαλλόμενα πρὸς τὸ τηλεβύλον τοῦ Μίξιμ καὶ πρὸς τὸ ὑποβρύχιον τορπιλλοβόλον. Εἰς τὰ βιομηχανικὰ μέσα τοῦ ἀνθρώπου, μόνον ἡ ἀπληστία του καὶ ἡ νωθρότης του εὐρίσκεται. Ὁλη του ἡ καρδιά εὐρίσκεται εἰς τὰ ὄπλα του. Αὐτὴ ἡ θαυμασία δύναμις τῆς ζωῆς περὶ ἧς καυχᾶσαι εἶνε δύναμις θανάτου. Ὁ ἄνθρωπος μετᾷ τὸ σθένος του διὰ τῆς καταστρεπτικότητος ἢ ὁποία τὸν διακρίνει. Τί εἶνε ἡ θρησκεία του ; Πρόφασις διὰ νὰ μισῇ ἐμέ. Τί εἶνε ἡ δικαιοσύνη του ; Πρόφασις διὰ νὰ ἀπαγορεύῃ σέ. Τί εἶνε ἡ ἠθική του ; Ἀβρότης ! πρόφασις διὰ νὰ καταναλίσκῃ χωρὶς νὰ παράγῃ. Τί εἶνε ἡ Τέχνη του ; Πρόφασις διὰ νὰ τέρπεται θεώμενος εἰκόνας αἱμάτων. Τί εἶνε τὰ πολιτικά του ; Ἐἴτε λατρεία τυράννου διότι ὁ τύραννος φονεύει, εἴτε κοινοβουλευτικὴ ἀλεκτρομαχία. Διήλθον τὴν ἐσπέραν μου προχθὲς ἐν τῇ αἰθούσῃ μιᾶς διασήμεου νομοθετικῆς ομηγύρεως, καὶ ἤκουον τὴν χύτραν ἐπιπλήττουσαν τὸν λέβητα διὰ τὴν

μελανότητά του, ὑπουργοὺς δὲ ἀπαντώντας εἰς ἐρωτήσεις. "Ὅταν ἀνεχώρησα ἔγραψα διὰ κιωλίας ἐπὶ τῆς θύρας τὸ παλαιὸν λόγιον τῶν νηπιαγωγείων. "Ἄν θέλῃς νὰ μὴ σοῦ λέγουν ψεύματα, νὰ μὴ κἀνης ἐρωτήσεις." Ἐδῶκα πενήντα λεπτὰ καὶ ἠγόρασα ἓν οἰκογενειακὸν περιοδικὸν καὶ τὸ εὔρον πλήρες εἰκόνων παριστωσῶν νέους πυροβολοῦντας καὶ μαχαιρόνοντας ἀλλήλους. Εἶδον ἄνθρωπον ἀποθνήσκοντα· ἦτο ἐργάτης κτίστης ἐκ Λονδίνου καὶ ἦτο πατὴρ ἑπτὰ τέκνων. Ἄφηκε δεκαεπτὰ λίρας ἀπὸ ταμιεύσεις, ἡ δὲ συζυγὸς του τὰς ἐξώδευσε ὅλας διὰ τὴν κηδείαν του καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ πτωχοκομεῖον μὲ τὰ τέκνα τῆς τὴν ἐπιούσαν. Δὲν ἔστεργε νὰ ἐξοδύσῃ ἐβδομηῖντα λεπτὰ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῆς· ἐδέησε ὁ νόμος νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ στέρξῃ νὰ ἐκπαιδευθοῦν δωρεάν. Ἐν τούτοις διὰ τὸν θάνατον ἐξώδευσε ὅλην τῆς τὴν περιουσίαν. Ἀνάπτει ἡ φαντασία των, ὅλη των ἡ δρᾶσις ἐξεγείρεται ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ θανάτου, αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Τὸν ἀγαποῦν, ὅσον δὲ φρικωδέστερος εἶνε τόσον περισσότερον τέρπονται. Ἡ κόλασις εἶνε τόπος πολὺ ὑπερβαίνων τὴν ἀντίληψίν των. Τὰς περὶ κολάσεως ἰδέας των ἀντλοῦν ἀπὸ τοὺς δύο μεγαλειτέρους ἠλιθίους ἐξ ὅσων ποτε ἔζησαν, ἀπὸ ἓνα ἰταλόν, καὶ ἀπὸ ἓνα ἀγγλον. Ὁ ἰταλὸς περιέγραψε τὴν κόλασιν ὡς τόπον ἔλους, πάγου, δυσωδίας, πυρὸς καὶ δηλητηριωδῶν ὀφθαλμῶν βασιανιστήρια. Αὐτὸς ὁ ἀναιδὴς, ὁσάκις δὲν ἐφεύδετο περὶ ἐμοῦ, ἐφλυάρει περὶ μιᾶς γυναικὸς τὴν ὁποίαν εἶδε ποτε εἰς τὸν δρόμον. Ὁ ἀγγλος μὲ παρέστησεν ὡς δῆθεν ἐξωσθέντα τοῦ παραδείσου διὰ τηλεβύλων καὶ πυρίτιδος, μέχρι σήμερον δὲ πᾶς βρεταννὸς πιστεύει ὅτι ὀλόκληρος ἡ μωρὰ αὐτὴ ἱστορία περιέχεται εἰς τὰς Ἀγίας Γραφάς. Τί ἄλλα λέγει δὲν γνωρίζω διότι τὰ λέγει ὅλα εἰς ἓν μακροσκελὲς ποίημα τὸ ὁποῖον οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος τις κατώρθωσε ποτὲ νὰ διεξέλθῃ. Τὸ αὐτὸ παντοῦ. Ὁ ὑψιστος κλάδος τῆς λογοτεχνίας εἶνε ἡ τραγωδία, δηλαδὴ δράμα εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι φονεύονται ἐν τέλει. Εἰς τὰ παλαιὰ χρονικά, ἀναγινώσκεις περὶ σεισμῶν καὶ λοιμῶν, καὶ σοῦ λέγουν ὅτι αὐτὰ δεικνύουν τὴν ἰσχὺν — καὶ τὴν μεγαλειότητα τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἐνός καὶ τὴν σμικρότητα τοῦ ἄνθρώπου ἀφ' ἑτέρου. Τὴν σήμερον τὰ χρονικὰ περιγράφουν μάχας. Εἰς τὴν μάχην δύο σώματα ἀνθρώπων πυροβολοῦσι κατ' ἀλλήλων μὲ σφαῖρας καὶ ἐκρηκτικὰς βόμβας μέχρις οὗ τὸ ἓν ἀπὸ τὰ δύο σώματα τρέπεται εἰς φυγὴν, ὅτε τὸ ἄλλο καταδιώκει τοὺς φεύγοντας ἔφιππον καὶ τοὺς κόπτει εἰς τεμάχια ἐνῶ φεύγουν. Αὐτὸ δέ, τὰ χρονικὰ συμπεραίνουν, δεικνύει τὸ μέγεθος καὶ τὴν μεγαλειότητα τῶν ἄτοκροτοριῶν ἀφ' ἐνός, καὶ τὴν σμικρότητα τῶν ἠττημένων ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τοιαύτας μάχας οἱ λαοὶ τρέχουσιν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς βρυχώμενοι ἐξ ἠδονῆς καὶ παρορμῶσι τὰς Κυβερνήσεις των νὰ δαπανῶσι ἑκατοντάδας ἑκατομ-

μυρίων εἰς σφαγὰς, καίτοι οἱ ἰσχυρότεροι ὑπουργοὶ δὲν τολμῶσι νὰ ἀυξήσωσι κατὰ δέκα λεπτὰ τὸν φόρον τοῦ εἰσοδήματος ἵνα δυνηθῶσι νὰ πολεμήσωσι τὴν πενίαν καὶ τὰς νόσους ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ λαοὶ πύσχουσι. Θὰ σοὶ ἀπηρίθμουν χιλιάδας παραδειγμάτων, ἀλλ' ὅλα καταλήγουν εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ ἡ δύναμις ἡ κυβερνώσα τὴν γῆν δὲν εἶνε ἡ δύναμις τῆς Ζωῆς, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ Θανάτου· ἡ δὲ ἐνδόμυχος χρεῖα ἡ τουτώσασα τὰ κεντρα τῆς Ζωῆς οὕτω ὥστε νὰ ὀργανίσῃ ἑαυτὴν εἰς ἀνθρώπινον ὄν, δὲν εἶνε ἡ χρεῖα ὕψηλοτέρου βίου, ἀλλὰ τελεσφοροτέρα καταστρεπτικῆς μηχανῆς. Ὁ λοιμός, ὁ λιμός, ὁ σεισμός, ὁ καταποντισμός ἦσαν ἄγαν σπασμωδικοὶ εἰς τὴν ἐνέργειάν των· ἡ τίγρις καὶ ὁ κροκόδειλος ἄγαν εὐκόλως ἐκορέννυντο καὶ δὲν ἦσαν ἄρκετὰ σκληροί. Κάτι τι ἐχρειάζετο τὸ ὅποιον νὰ καταστρέφῃ μονιμώτερον, ἀσπλαγχνώτερον καὶ ἀγχινοῦστερον· καὶ αὐτὸ τὸ κάτι τι εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐφευρετῆς τοῦ τροχοῦ, τοῦ σταυροῦ, τῆς πυρᾶς, τῆς ἀγχόνης, τῆς λαιμοτόμου, τῆς ἠλεκτροφονίας, τοῦ ξίφους, καὶ τοῦ τηλεβόλου· πρὸ πάντων δὲ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ καθήκοντος, τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἰσμῶν δυνάμει τῶν ὁποίων καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὅποιοι εἶνε ἄρκετὰ εὐφρεῖς ὥστε νὰ διατίθενται ἀνθρωπιστικῶς, πείθονται νὰ καταστῶσιν οἱ καταστρεπτικώτατοι τῶν καταστροφῶν.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΑΙ ΟΙΚΙΑΙ.

"Ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ Καίσαρος Λομπρόζο.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 175.)

Ἡ κυρία Φῆλδεν διηγεῖται ὅτι καθ' ὃν χρόνον ἦτο νεάνις ἡ οἰκογένειά της μετέβη εἰς τὴν ἀγγλικὴν νῆσον Οὐάιτ καὶ ἐμίσθωσε γνωστὴν οἰκίαν καλουμένην St. Boniface μεταξύ τῶν πόλεων Βόντσερτς καὶ Βέντνορ. Ἐκοιμάτο εἰς δωμάτιον τοῦ πρώτου πατώματος μετὰ τῆς ἀδελφῆς της. Ἐτέρα ἀδελφὴ μετὰ τῆς γαλλίδος διδασκαλίσης ἐκοιμῶντο εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἡ δὲ ἀγγλὶς διδασκάλισσα ἐκοιμάτο ἄνωθεν αὐτοῦ. Μίαν νύκτα, ἐνῶ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐκοιμῶντο, ἡ θύρα αἰφνιδίως ἀνεώχθη μὲ πάταγον, ἤκουσαν δὲ κάποιον εἰσορμῶντα καὶ θορυβοῦντα. Εἶτα τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης διεχωρίσθησαν καὶ ἐκυμάτιζον ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν των, ὅλα δὲ τὰ σκεπέσματα τῆς κλίνης ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἀπεσύρθησαν. Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐπήδησαν ἐκ τῆς κλίνης, καὶ τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀπεσπίασθη τὸ στρώμμα. Ἐτρεξαν ἐπάνω ζητοῦσαι βοήθειαν. Ὅταν ἡ ἀγγλὶς διδασκάλισσα καὶ αἱ ὑπηρέτριαι εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον εὗρον αὐτὸ ἐν πλήρει τάξει. Τὰ κλινοσκεπέσματα ἦσαν ἐπιμελῶς διπλωμένα εἰς τετράγωνα καὶ τοποθετημένα εἰς τὰς τρεῖς γωνίας τοῦ δωματίου. Τὸ στρώμμα ἦτο ἐπακουμβημένον εἰς τὸν τοῖχον, τὸ δὲ ἐφάπλωμα ἐπὶ τῆς θερμάστρας. Ἐμαθον βραδύτερον ὅτι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα συνέβη πολλάκις εἰς

ἄλλους, καὶ ὅτι ἡ οἰκία φημίζεται ὡς στοιχειωμένη. Γυνὴ τις εἶχε ποτὲ φονεύσει τὸ τέκνον της εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο. Ἐνίοτε ἡ γυνὴ ἐγίνετο ὀρατὴ, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θόρυβοι μόνον καὶ κινήσεις ἤκούοντο.*

"Ἐτερόν τι εἶδος στοιχειωμένων οἰκιῶν εἶνε αἱ οἰκίαι ἃς δύναμαι νὰ ὀνομάσω "προμηνηματικὰς," ὡς ἐκ τοῦ σπανίου, καὶ κατὰ μακρὰ διαλείμματα, τῶν ἐμφανίσεων, γινομένων δὲ πάντοτε λόγῳ προμηνησεως ἐπικειμένου θανάτου. Οὕτω ἔχομεν τὸ φάσμα τῆς λευκοφόρου ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Βερολίνου, τῷ 1598, τῷ 1619, τῷ 1688, καὶ τῷ 1850, ἐν ἐκύστη περιπτώσει προαγγεῖλαν θάνατον ἡγεμόνος. Ὁμοιον φάσμα ἐμφανίζεται πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐν τῷ ἀγγλικῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Οὐϊνδσορ, καὶ ἐν τῷ Νόρφολκ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δύναται ἴσως νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς θεωρίας ὅτι τὸ πρόσωπον οὐ ἐπίκειται ὁ θάνατος γίνεται προσκαίρως Διάμεσος, καὶ προσελκύει πνεύματα συνδεόμενα κάπως μὲ τὰ μέρη ἐνθα ἐμφανίζονται. Ἐν τῷ προσημειωθέντι συγγράματι ὁ Ηαγε ἀφηγεῖται ὅτι ὁ περιώνυμος σὶρ Δαβίδ Βριούστερ μετέβη μετὰ τῆς θυγατρὸς του νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν οἰκογένειαν Στέρλιγκ ἐν Κίπενρος τῆς Σκωτίας. Τὴν νύκτα παραδοξώτατοι θόρυβοι καὶ γόοι τὸν ἀφύπνισαν. Ἡ θαλαμηπόλος τῆς θυγατρὸς του ἐπίσης ἤκουσεν ὁμοίους ἤχους καὶ ἐπέμενε ν' ἀπέλθωσιν ἀμέσως. Μετὰ μεσημβρίαν ἡ μὲν Βριούστερ εἰσελθοῦσα εἰς τὸ δωμάτιον εἶδεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κλίμακος ὑψηλὴν γυναῖκα ἐπακουμβῶσαν ἐπὶ τοῦ περιφρύγματος. Ἐκλαβοῦσα αὐτὴν ἀντὶ τῆς θυρωροῦ τὴν παρεκάλεσε νὰ ζητήσῃ τὴν θαλαμηπόλον της. Ἡ γυνὴ δὲν ἀπήντησεν ἀλλ' ἐκλινε τὴν κεφαλὴν τρις καὶ εἶτα ἔδειξε μίαν θύραν εἰς τὸν διάδρομον καὶ κατήλθεν. Ἡ μὲν Βριούστερ ὠμίλησε περὶ τοῦ πρᾶγματος εἰς τὴν Κυρίαν Στέρλιγκ, ἣτις ἐφοβήθη τί ἄραγε νὰ ἐσημαινεν ἡ ἐμφάνισις. Τὸ δωμάτιον οὐ τὴν θύραν τὸ φάσμα ἔδειξεν κατείχετο ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Βέδερβηρ καὶ τῆς συζύγου του. Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους ἀμφότεροι ἐφονεύθησαν ἐν Ἰνδία κατὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ 1858. Ἐπάρχει παράδοξις ἐν συναφείᾳ μὲ τὴν οἰκίαν, ὅτι τὸ πρόσωπον τὸ δεικνυόμενον ὑπὸ τοῦ φάσματος ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Ἐν τῷ πύργῳ Βέρρυ Πομρόν ἡ σύζυγος τοῦ τρικλίνου ἠσθένει. Ὁ ἰατρὸς Φάρκουαρ τὴν ἐπεσκέφθη, εἶδεν ὅτι ἡ ἀσθένεια ἦτο ἐλαφρά, καὶ ἠρώτησε τὸν σύζυγον ποῖα ἦτο ἡ πλουσίως ἐνδεδυμένη κυρία ἢν εἶχε συναντήσῃ εἰς τὸν προθάλαμον. Ἀκούσας τοῦτο ὁ σύζυγος ἀπηλπίσθη διότι ἐγνώριζεν ὅτι ὑπὸ ἐνὸς αἰῶνος ἡ ὀπτασία ἐκείνη ἐγίνετο ὀλίγον πρὶν ἀποθάνῃ τις τῶν ἐνοίκων. Τὴν αὐτὴν νύκτα ἀπέθανεν ἡ σύζυγός του.

Οἰκία τις ἐν Ῥωσσίᾳ κατῳκεῖτο ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Ναζαρόφ ἣτις εἶχε τὴν συνήθειαν ν' ἀγοράζῃ τὸν Ἰανουάριον καὶ τὸν Φεβρουάριον, δι'

ολόκληρον τὸ ἔτος, ὀγκώδη δέματα ξύλων, τὰ ὅποια ἀπετίθεντο κατὰ σειράς πρὸς τὸν τοῖχον τῆς ἀποθήκης, μέχρι ὕψους εἴκοσιν ἐνὸς ποδῶν. Ἐσπέραν τινα, τὴν δεκάτην ὥραν, ἡ οἰκογένεια ἤκουσε μέγαν θόρυβον ἐν τῇ ἀποθήκῃ. Εἰσελθόντες μὲ κηρία ἀναμμένα εἶδον ἐν δέμα ξύλων ἐξερχόμενον, ὄχι ἀπὸ τὴν κορυφῆς ἀλλὰ ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ σωροῦ, καὶ πίπτου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς ἀπόστασιν πύγχεις. Κατόπιν ἄλλο δέμα καὶ κατόπιν ἄλλο ὁμοίως μέχρις οὗ 27 δέματα τοιοῦτοτρόπως ἐρρίφθησαν ἐν διαστήματι 40 λεπτῶν τῆς ὥρας. Τὸ περιέργου εἶνε ὅτι τὰ ἀφεθέντα κενὰ δὲν ἐπληρώθησαν ὑπὸ ἄλλων, διότι τὰ ἄλλα δὲν ἐκινήθησαν ἀπὸ τὰς θέσεις των. Οὐδεμίαν ἐπενέργειαν ζῶων ἢ ἀνθρώπων ἦτο δυνατόν νὰ συμβῇ. Ὁ πύργος Γ., ἐν Νορμανδία, ὠκοδομήθη τῷ 1835, ἀνεκαινίσθη δὲ καὶ κατωκλήθη μετὰ τριάκοντα ἔτη ὑπὸ τοῦ κ. de X. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1867, περιέργου θόρυβοι ἤρχισαν νὰ ἀκούωνται, ἐπίσης δὲ κινήσεις τραπεζῶν. Ταῦτα ἐπανελήφθησαν τῷ 1875, ἔτι δὲ χειρότερον τῷ 1892. Εἶχεν ἤδη ὑπάρξει φήμη ὅτι ὁ πύργος ἦτο στοιχειωμένος. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1875 ἤχαι ἠκούσθησαν ὡσεὶ βημάτων ἐπὶ ἐδάφους ὅπερ ἦτο χιονοσκεπές, ἀλλὰ ἴχνη βημάτων δὲν ἐφάνησαν. Αἱ ἀναπαντικά καθέδραι καὶ τὰ ἀγάλματα μετετοπίζοντο ἀφ' ἑαυτῶν εἰς ἄλλας θέσεις, βαρύτερα ἐπιπλα ἐσύροντο τριγύρω, ταχέα δὲ ἠκούοντο βήματα. Ἀπαξ ἠκούσθησαν πέντε σφοδρὰ πλήγματα. Ἡμέραν τινα ἠκούσθη πάταγος ὡσεὶ ἵππων καλπαζόντων εἰς τὸν διείδρομον, διαρκῶν ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς τρίτης ὥρας. Βραδύτερον τὰ φαινόμενα συνέβαινον καὶ μεθ' ἡμέραν. Γενομένων ἐξορκισμῶν ἠλαττώθησαν κατόπιν ἔπαυσαν ἄλλ' ἐπανελήφθησαν τῷ 1891.

Εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Ψυχικῶν Ἐρευνῶν ὁ κ. Ἰωσήφ Πρῶκτερ ἀνεκοίνωσε τῷ 1892 ἡμερολόγιον ἐν τῷ ὁποίῳ ἐσημείου ἡμέρα τῇ ἡμέρα τὰ φαινόμενα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς του. Προηγουμένως ἡ οἰκία κατωκείτο ὑπὸ ἄλλου καὶ κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν οὐδὲν συνέβη, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ ἕτερος ἐνοικιαστῆς εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν οἰκίαν ἕνεκα τῶν μυστηριωδῶν θορύβων, βημάτων, καὶ κραυγῶν. Τὰ φαινόμενα ἤρχισαν πάλιν μόλις ὁ πατήρ του εἰσῆλθεν ὡς νέος ἐνοικιαστῆς. Μετὰ δύο μῆνας ἐφάνησαν μορφαί· μία μάλιστα ἐνὸς ἱερέως μὲ τὰ ἄμφια ἦτο ὁρατὴ εἰς πάντας ἐπὶ δέκα ὀλόκληρα λεπτά. Ἐπὶ ἕξ μῆνας αἱ παραμύναι πολλάκις ἐρρίφθησαν κίτω ἀπὸ τὰς κλίνας των. Κατόπιν ἡ ὑπηρέτρια εἶδεν εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης τῆς μίαν γραίαν ἀνοίγουσαν τοὺς δακτύλους εἰς σχῆμα σφακέλου. Τὸν Ἰούλιον εἰς φίλος ξενιζόμενος ἔπαθε νευρικῶς ἰδὼν φάντασμα καὶ ἀκούσας γοερὰς κραυγὰς. Μετὰ δύο ἔτη οἱ ἐνοικοὶ ἤκουον τὰ ὀνόματά των ἐκφωνούμενα ὑπὸ ἀοράτων στομάτων. Δίς ἢ τρίς τὰ παιδιά ἐν τῷ κήπῳ παίζοντα εἶδον γυναῖκα μὲ φαιὸν μανδύαν παρατηροῦσαν αὐτὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος.

Ἐπὶ τέλους ἡ οἰκογένεια ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν οἰκίαν. Νέοι ἐνοικιασταὶ εἰσῆλθον μετὰ τινα καιρὸν καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ἡ αὐτὴ καταδίωξις ἐκ μέρους τῶν φασμάτων, τὸσφ λυσσώδης καταστάσα ὥστε τοὺς ἠνάγκασε καὶ αὐτοὺς νὰ φύγωσιν. Ἡ οἰκία ἔκτοτε ἔμεινεν ἀκατοίκητος.

Πάντα τὰ ἄνωθι εἶνε φαινόμενα συμβαίνοντα ἄνευ ἐπενεργείας Διαμέσων, καὶ ἐπομένως δεόν νὰ τὰ ἀποδόσωμεν εἰς τὴν ἄμεσον δρᾶσιν τῶν φασμάτων. Ἐν ἄλλαις οἰκίαις ἡ ἀποκλειστικὴ ἐπίδρασις τῶν μεταστάντων συνίγεται ἐκ τῆς φυσιογνωμίας των ἣτις ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν ζώντων. Συνίγεται προσέτι καὶ ἐκ τῶν δηλώσεών των εἰς πνευματικὰς συνεδρίας, ἐξηγουσῶν διαφόρους σκοποὺς τῶν ἐμφανίσεων οἷον ἐκδίκησιν, παραίνεσιν, προτροπὴν κττ. Ἡ κυρία Ρ. ἣτις ἐπὶ πολλοὺς μῆνας μετὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1857 κατώκει ἐν τῇ ἐπαύλει Ῥάμχωρστ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κέντ τῆς Ἀγγλίας, κατεταράχθη, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὑπὸ πληγμάτων ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ὑπὸ φωνῶν. Νεῶνις τις, ἡ μὲν Σ, ἣτις παιδιόθεν ἔβλεπε φάσματα (ἦτο ἐπομένως Διαμέσος) μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τῆς κυρίας Ρ. Μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας εἶδεν ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ζεῦγος γηραιῶν προσώπων μὲ ἀρχαίαν ἀμφίεσιν, τὸ ὁποῖον ἐνεφανίζετο καθ' ἐκάστην περιστοιχούμενον ὑπὸ εἶδους ὀμίχλης. Τὴν τρίτην φορὰν ὠμίλησαν εἰς αὐτήν, καὶ τῇ εἶπον ὅτι ἡ οἰκία ἦτο ἰδιοκτησία των, ὅτι τὸ ὄνομά των ἦτο Τσίλδρεν, καὶ ὅτι βαρέως ἔφερον τὸ γεγονός ὅτι ἡ προσφιλεῖς κατοικία των, εὑρίσκεται ἤδη εἰς χεῖρας ξένων. Ἡ κυρία Ρ. εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μὲν Σ. ἀνεκοίνωσε τὴν συνδιάλεξιν, ἐξηκολούθει νὰ ἀντιλαμβάνεται φωνὰς καὶ θορύβους, ἀλλὰ ὄχι μορφάς. Μετὰ ἕνα ὅμως μῆνα, ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ καταβῇ εἰς τὸ γεῦμα, εἶδεν εἰς τὸ δωματίον τῆς, ὅπερ ἦτο, πλήρως φωτισμένον, τὰς δύο μορφάς, ὡς ἡ μὲν Σ. τὰς εἶχε περιγράψει, ἄνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς πρεσβύτιδος εἶδε γεγραμμένας, εἰς φωσφορίζοντα γράμματα, τὰς λέξεις: λαίδη Τσίλδρεν. Κατόπιν πολλῶν ἐρευνῶν ἡ κυρία Ρ. ἔμαθε περὶ τινος γέροντος ὀνοματι Ῥιχάρδου ὅστις ἦτο ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς οἰκογενείας Τσίλδρεν ἐπιμελητῆς τῶν κυνῶν τῆς ἐπαύλεως, ἀποθανὼν τῷ 1753 ἐν ἡλικίᾳ 83 ἐτῶν. Ἡ οἰκογένεια τότε ἀνεχώρησεν ἀναγκασθεῖσα νὰ πωλήσῃ τὴν ἐπαυλιν. Ἐνταῦθα ἔχομεν φαινόμενον ἀνεξάρτητον μεσαισθητικῆς ἐπενεργείας, ἔχομεν τὴν γένεσιν τοῦ φαινομένου ἀναγομένην εἰς ἕνα αἰῶνα πρὶν, ἔχομεν ἀποκάλυψιν ὀνομάτων, καὶ ἐπισφύργισιν ὑπὸ τοπικῶν χρονικῶν.

Ὁ κόμης Γαλατέρης διηγείται ἐν τῷ περιοδικῷ Luce ed Ombra τοῦ Νοεμβρίου 1905, ὅτι τῷ 1852 ὁ πατήρ του, ἀποστρατευθεὶς, ἠγόρασε μίαν ἐπαυλιν ἐν Ἀννεσού. Ἐν τῇ κατοικίᾳ ταύτῃ παράδοξα φαινόμενα ἤρχισαν νὰ συμβαίνουσι μετὰ ἕν ἔτος. Θύραι ἠνοίγοντο ἀφ' ἑαυτῶν τὴν νύκτα, τὰ ἐπιπλα δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα περιεδινοῦντο. Ἐνεκα τού-

του ἀπεφάσισε τῷ 1861 νὰ πωλήσῃ τὴν ἔπαυλιν. Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς διαμονῆς των ἐκεῖ, ἡ κόμησσα, παρατηροῦσα ὅτι οἱ θόρυβοι ἦσαν ἰσχυρότεροι εἰς μικρόν τι ὑπόγειον, καὶ ἐφαίνοντο προερχόμενοι ἐκεῖθεν, ἐδοκίμασε νὰ σκιάψῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, καὶ οἱ θόρυβοι αἴφνης ἔπαυσαν. Ἡ ἀνασκαφὴ ὁμῶς ἐγκατελείφθη. Βραδύτερον ἐν ἄλλῃ πόλει μία Διίμεσος ἐν πνευματικῷ κύκλῳ εἶπεν εἰς τὴν κόμησσαν ὅτι ἐβλεπεν τὴν στοιχειωμένην ἔπαυλιν τοῦ Ἄννεσὺ καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον ἰστάμενον στρατιώτην μὲ ξύλινον σκέλος. Ἦκουσε μάλιστα αὐτὸν λέγοντα αὐτῇ ἐμπιστευτικῶς ὅτι κατὰ τοὺς ναπολεοντικούς πολέμους, ἐκλεπτε τοὺς νεκροὺς ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν, καὶ οὕτω ἔγενε πλούσιος, ἀγορίσας διὰ τοῦ ἀδίκου πλούτου τὴν ἔπαυλιν τοῦ Ἄννεσὺ εὖθα ἔθαψε τὰ ὑπόλοιπα χρήματά του εἰς τὸ ὑπόγειον. Μετανοήσας ὁμῶς διὰ τὴν πράξιν του προκάλεε τοὺς θορύβους διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὴν κόμησσαν νὰ ἀναζητήσῃ τὰ χρήματα καὶ τὰ δόσα εἰς πτωχοὺς. Μετὰ δύο ἔτη ἡ κόμησσα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρώην ἐπαυλεῶς τῆς καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ νέος κύριος ἤθελε νὰ πωλήσῃ αὐτὴν εἰς οἰανδήποτε τιμὴν ἕνεκα τῶν θορύβων οἱ ὅποιοι διηνεκῶς ἠκούοντο εἰς τὸ ὑπόγειον, καὶ οὗς ὁ ἱερεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ κατασιγήσῃ. Παρεκάλεσε νὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ διαμείνῃ ἐν τῇ ἐπαύλει δύο ἡμέρας. Σκιάψασα καλῶς εἰς τὸ ὑπόγειον εὗρε λίγηνον περιέχουσαν περὶ τὰ χίλια εἰκοσάφραγκα, ἅτινα διένειμεν εἰς πτωχοὺς, καὶ τὰ φαινόμενα ἔκτοτε ἔπαυσαν. Ἐνταῦθα ἡ ἐπενέργεια τοῦ ἀποθανόντος πρώην κατοικοῦ ἐξάγεται ἀναφισβήτητος, ἀποδεικνύουσα ἐπομένως τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἀτόμου, ἰδίως καθ' ὅσον τὰ φαινόμενα ἔπαυσαν μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἐκφρασθείσης ὑπὸ τοῦ μεταστάντος ἐπιθυμίας. Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τῶν φαινομένων ἅτινα ἀνακοινῶναι ὁ κ. Δεβέσμ εἰς τὸ Archivio di Psichiatria, Vol. XVII. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἦσαν κρότοι μαστιγίων, κινήσεις ἐπίπλων, καὶ θροῦς φορεμάτων αἰφνιδίως ἐξηγομένων ὑπὸ ἱματιοθήκας καὶ τοποθετουμένων ἐπὶ τῶν παραθύρων, συνέβησαν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν κυρίου τινὸς Φ. ἐν Τορίνῳ, μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς του. Ἐπανελαμβάνοντο καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ὅπουδήποτε ὁ κ. Φ. μετέβαινε. Σχηματισθέντος Πνευματιστικοῦ Κύκλου, ἡ μεταστᾶσα ἐδήλωσεν ὅτι αὐτὴ προκάλεε τὰ συμβαίνοντα, ἀγανακτοῦσα κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς ὅστις εἶχεν ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ τινος γυναικός, καὶ ὅτι θὰ ἔπαυε μόνον εἰάν ὁ ἀδελφός τῆς ἐνυμφεύετο τὴν γυναῖκα. Τοῦθ' ὅπερ καὶ συνέβη πάσης μεσαστικῆς ἐπιδράσεως ἀποκλειομένης καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐπενέργεια τοῦ μεταστάντος ἀτόμου εἶνε κατάδηλος καὶ ἐλλόγως ἀποδεκτὴ.

Ἐάν, λοιπόν, ὑπάρχουν ὀλίγαι περιπτώσεις στοιχειωμένων οἰκιῶν ὧν τὰ φαινόμενα ἐξηγοῦν-

ται διὰ τῆς μεσαστικῆς ἐπιρροῆς, καὶ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόσκαιρα, ὑπάρχουν πολλαὶ περιπτώσεις καθ' ἃς τὰ φαινόμενα δὲν ἐξηγοῦνται οὕτω, εἶνε μακρᾶς διαρκείας, πολλάκις αἰώνων, καταδεικνύουσιν ὡς μόνην αἰτίαν αὐτῶν τὴν ἐπίδρασιν μεταστάντων κατοίκων τῆς οἰκίας, καὶ ἐπιβεβαιοῦνται διὰ τυπτολογικῆς ἐπικοινωνίας, ἢ διὰ ἐμφανίσεων, ἢ φωνῶν. Τοιαῦτα φαινόμενα ἀναφέρονται εἰς ὅλας τὰς δημήδεις παραδόσεις ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Πράγματι, αἱ στοιχειωμέναι οἰκίαι παρέχουν τὴν ἀρχαιότεραν, ἀσθεντικωτέραν, εὐρυτέραν καὶ ἀναμφιλογωτέραν ἔνδειξιν περὶ τῆς ἀνεξαρτήτου ἐπιρροῆς καὶ τῆς βεβουλευμένης, ἐπιμόνου ἐπενεργείας τῶν μεταστάντων, καὶ δὴ ἐν ἐποχῇ πολὺ μεταγενεστέρῃ τοῦ θανάτου των, ἐπενεργείας μάλιστα ἐχούσης καὶ ἰδιούζοντα χαρακτηριστικά, ὡς ἡ ἔξις τοῦ ἐμφανίζεσθαι μὲ τὴν ἀμφίεσιν τῆς ἐποχῆς των εἰς ὠρισμένας ὥρας καὶ ἡμέρας, ἐνίοτε τὴν νύκτα, ἢ μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Σπανιώτερον ἐκδηλοῦσιν ἑαυτοὺς διὰ φωνῆς ἢ γραφῆς· πάντοτε ἐπαναλαμβάνουσι τὰς αὐτὰς κινήσεις, ἰδίως δὲ τὰς πρὸς ἃς ἔχουν συνειθίσει ἐν τῇ ζωῇ· ἐνίοτε δρῶσι βιαίως ὅπως ἐκδικηθῶσιν ἢ μεταπέισωσιν ἄλλους ὑπὸ φαύλων πρίξεων· ἐνίοτε ἐκ λόγων μηδαμινῶν καὶ γελοίων, ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ζεύγους Τσίλδρεν, θεωροῦντες τὴν ἔπαυλιν ἰδιοκτησίαν του καίτοι τὴν εἶχε πωλήσει πρὸ ἐνὸς αἰῶνος ἢ ὅπως προαγγείλωσι τὸν ἐπικείμενον θάνατον ὠρισμένων προσώπων.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰσὶν ὀλιγώτερον μυστηριώδη ὅσακις προκαλοῦνται ὑπὸ μεσαστικῆς ἐπιδράσεως, ὅτε εἰσὶ καὶ ζωηρότερα διαρκούντα ὁμῶς ὀλιγώτερον χρόνον, ὑπὸ δεκαπενθημέρου μέχρι διαιτίας. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα, ὡς εἶδομεν, εἰσὶν ἀνεξίτητα μεσαστικῆς ἐπιδράσεως, συμβαίνοντα εἰς οἰκίας ἐντελῶς ἐγκαταλειφθείσας πολλάκις ὑπὸ αἰώνων, καὶ ἐξακολουθοῦντα ἀδιακρίτως τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἐνοικιαστῶν οὗς δὲν ἀκολουθοῦσιν εἰς ἄλλας κατοικίας. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε τὸ χορηγοῦν τὴν σπουδαιότεραν ἀπόδειξιν τῆς ἐπενεργείας τῶν μεταστάντων ἐπιβεβαιούμενον ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν παραδόσεων, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὑπὸ ἱστορικῶν ἐγγράφων. Ἐνῶ δὲ οἱ πλεῖστοι λαμβάνουσι γνῶσιν τῆς παρουσίας τῶν μεταστάντων, διὰ θορύβων, κτύπων, ἢ διαφόρων κινήσεων οἱ πεπραιοκισμένοι διὰ μεσαστικῶν ἰδιοτήτων, βλέπουσιν αὐτοὺς ὀφθαλμοφανῶς, ἔχοντας τὴν ἀληθῆ των φυσιογνωμίαν καὶ ἀμφίεσιν (ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τῶν Τσίλδρεν).

Ἀπομένει ὁμῶς τὸ μυστηριώδες πρόβλημα: πῶς, ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν, ἀνευ τῆς βοηθείας ἢν παρέχει εἰς τὸ πνεῦμα ὁ σωματικὸς ὀργανισμὸς ζῶντος προσώπου, πῶς, λέγω, δύναται ἡ ἐπενέργεια αὐτῆ νὰ συμβῇ, καὶ δὴ μὲ τὴν σφοδρότητα; Τινὲς ἔδωκαν τὴν παράδοξον καὶ ἥκιστα παραδέξιμον ἐξήγησιν ὅτι τὸ πνεῦμα ἀντλεῖ

τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ψυχοφάνειαν ὑλικὸν ἀπὸ ζῶα καὶ δένδρα τῆς ἐγκαταλελειμμένης οἰκίας. Δὶς δὲ μοὶ ἔδωκαν τὴν ἐξήγησιν ταύτην Διάμεσοι ἐν ὑπνώσει εἰς οὓς ἔθεσα τὸ ἐρώτημα. Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ὑπάρχῃ μεσαστικὴ ἐπιρροὴ πλησίον, αἱ στοιχειωμένοι οἰκίαι ἐπηρεάζονται ὑπὸ Διαμέσων μακρὰν εὐρισκομένων, ἀλλ' οὔτε ἡ θεωρία αὕτη εἶνε στηρίξιμος, διότι τὰ φαινόμενα ἅτινα οἱ εὐνοοῦντες αὐτὴν προσάγουσι εἶνε ὅλως ἐξαιρετικὰ καὶ δὲν δύνανται ὑποτελέσσωσι κανόνα, ἀνίσχονται δὲ εἰς ἄλλον κλάδον τῆς μυχιολογίας. Ἐπειτα κατὰ τῆς θεωρίας ταύτης ὑπάρχει τὸ γεγονός ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ στοιχειωμένοι οἰκίαι κείνται εἰς ἔρημα μέρη, καὶ ὅτι τὰ φαινόμενα ἐξακολουθοῦσιν ἐπὶ αἰῶνας.

Ἀξιοσημεῖωτον εἶνε ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα συμπίπτουν μετὰ βίαιον θάνατον, αὐτοκτονίαν ἢ φόνον, οἳ συνέβαινον συχνὰ κατὰ τοὺς φεουδαλικούς καὶ βαρβάρους αἰῶνας, διὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα αἰτίαν αἱ περισσότεραι τῶν στοιχειωμένων οἰκιῶν χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Συναφεῖς πρὸς τὰ φαινόμενα ταῦτα εἶνε αἱ λιθοβολίαι, λίαν συχναὶ ἀλλὰ διαρκοῦσαι πολὺ ὀλίγον, προσέτι αἱ φωτεινὰ μάζαι ὡς ἡ ὑπὸ τοῦ Σιρέμπο παρατηρηθεῖσα ἐν Κοαρνιέντο τῷ 1895, βραδύτερον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Φάλκομερ, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γκαρτγίνο, ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Καπέλλο, καὶ ὑπὸ ἄλλων. Ἡ φωτεινὴ αὕτη μάζα ἐφάνη περὶ τὰς 8.30 μ.μ., καὶ ἐκινεῖτο διὰ διαδοχικῶν ἀλμάτων. Διηυθύνθη ἀπὸ τὸ ἐκκλησίδιον τοῦ Ἀγ. Βερνάρδου εἰς τὸ κοιμητήριον, καὶ ἐπανῆλθε τὸ μεσονύκτιον. Παρόμοιον φαινόμενον παρατηρήθη ἐν Βερβέννω. Ἦτο φλόξ ὑπέικουσα εἰς οὐδένα τῶν νόμων τῆς χημείας. Διήρχετο διὰ μέσου δένδρων χωρὶς νὰ τὰ καίῃ. Ἐκινεῖτο ὡσεὶ μετὰ πρόθεσιν, μεταξὺ ἀναπεπταμένου ἀγροῦ καὶ ἐνὸς κτιρίου. Εἶνε λίαν περιέργον ὅτι εἰς τὰ τελευταῖα ὀλίγα ἔτη ἠδυνήθημεν νὰ διαπιστώσωμεν πλεῖστα γεγονότα δι' ἀποδείξεων ἐξαγομένων ἀπὸ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἐνῶ ἐπὶ δύο σχεδὸν αἰῶνας, οὐδὲν γεγονός ἐχρονολογήθη ἐκτὸς παρὰ ταῖς κατωτέραις τάξεσι τοῦ λαοῦ μηδαμῶς ἐπικοινωνοῦσαι μετὰ τοὺς εὐπαιδεύτους. Οὗτοι τοῦλάχιστον μὴ πιστεύοντες αὐτὰ ἔστω καὶ συμβαίνοντα ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των, δὲν ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ τὰ ἐξετάζωσιν ἢ νὰ καθιστῶσι τὴν ὑπαρξίν των γνωστήν, οὕτως ὥστε ἡ περὶ αὐτῶν μνήμη ἀπωλέσθη. Ἴδη ὁσάκις συμβαίνουν, σημειοῦνται καὶ μελετῶνται, μολονότι καὶ σήμερον εὐκόλως λησμονοῦνται, καὶ τυγχάνουσι μόνον δυσπιστίας καὶ γελοιοποιήσεως. Οὕτω εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Φούμερο, ἐὰν δὲν ἐπέμενον καὶ δὲν ἐπανηρχόμην εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του, θὰ ἐπιστεύετο ὅτι ἅμα τῇ προσελεύσει τῆς Ἀστυνομίας ἢ ἐμοῦ, τὰ φαινόμενα ἔπαυσαν, καὶ εὐκόλως θ' ἀπεδίδοντο εἰς τέχνασμα, διαφεύγοντα οὕτω πᾶσαν σπουδαίαν προσοχὴν.

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΟΙ ΜΥΧΙΟΛΟΓΟΙ.

(Ἴδε σελίδα 175).

Β'. Ο ΕΚ ΚΡΟΝΣΤΑΔΗΣ ΠΑΤΗΡ ΙΩΑΝΝΗΣ.

Ἐκ τῶν μᾶλλον διαφερόντων τὴν ἀνθρωπότητα ζητημάτων τῆς ἡμέρας ἐν εἶνε ἡ διὰ πίστεως θεραπείαι. Χριστιανοὶ Ἐπιστήμονες, Ψυχοθεραπευτικοί, Μαγνητοθεραπευταί, Πνευματισταί, ἰσχυρίζονται ἕκαστοι ὅτι πολλοὺς ἐθερίπευσαν διὰ τῆς ἰδίας μεθόδου. Ἀλλ' ὁ διασημότετος θαυματοποιὸς ἦν ὁ ἄρτι ἀποθανὼν ἐκ Κρονστάδης ἱερεὺς Ἰωάννης Σέργιεφ, γνωστὸς ὡς Πατὴρ Ἰωάννης, ὅστις ἐν Ῥωσσίᾳ ἐθεωρεῖτο ὁ μέγιστος ἀνὴρ, παρ' οὐ βοήθειαν ἐζήτουν οὐ μόνον πτωχοί, ἀλλὰ καὶ πλούσιοι, καὶ αὐτὸς ὁ Τσάρος ὅτε οἱ ἰατροὶ του ἀπετύγχανον. Ὁ Πατὴρ Ἰωάννης ἐγεννήθη τῷ 1838 ἐν Ἀρχαγγέλῳ τῆς Βορείου Ῥωσσίας. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πτωχοί, ἔζησε δὲ καὶ ἀπέθανε πτωχός. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετροπόλεως—αἰσθανόμενος κλίσιν πρὸς τὴν θρησκείαν,—μεθ' ὃ χειροτονηθεὶς διωρίσθη ἱερεὺς ἐν τῇ ἐν Κρονστάδι μητροπόλει τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου ἐνθα ἔμεινε διὰ βίου ὡς ἀπλοῦς ἱερεὺς μὴ δεξάμενος προαγωγὴν. Ὅπουδήποτε ἐπαρουσιάζετο πάντοτε ἐγένετο αἰτία προθύμου ἐράνου ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν, αἱ δὲ συμβουλαὶ του, αἱ παρήγοροι εὐχαὶ του, αἱ φαιδραὶ του λέξεις ἐνέπνεον εἰς τὸν λαὸν θάρρος καὶ ψυχικὴν ζωτικότητα. Ἐγνώριζε νὰ ἐμπνέῃ εἰς τοὺς ἀκροατάς του τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἰδίου παραδείγματος. Ἐξ ἀπωτάτων μερῶν πτωχοὶ καὶ πλούσιοι ἤρχοντο ἵνα ὑποβάλωσι τὸν σεβασμὸν των, κατὰ δύναμιν ἕκαστος οἰκειοθελῶς προσφέρων αὐτῷ χρήματα ὅπως τὰ διαθέσῃ ὅπου δεῖ ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν. Καίτοι δ' ἄφθονα χρήματα διήλθον διὰ τῶν χειρῶν του πρὸς τοὺς ἔχοντας χρεῖαν, αὐτὸς ὅμως παρέμεινε πτωχὸς ζῶν πάντοτε ταπεινότητα. Τοσαύτη ἦν ἡ πεποιθήσις τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἱαματικὴν του δύναμιν, ὥστε πολλοὶ ἤρχοντο νὰ ψεύσωσι τὸν ἱματισμὸν του, ἐνιαχοῦ δὲ τὸν ἐλάτρευον ὡς ἅγιον. Κατὰ τὴν πρὸς τιμὴν του ἐν τῇ ἀπομεμονωμένῃ καὶ ὑπὸ πάγου δυσπροσίτῳ τὸν χειμῶνα νήσῳ Κρονστάδι γενομένην ἑορτὴν ἐπὶ τῇ τριακονταπενταετηρίδι ἀπὸ τῆς χειροτονίας του, ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἔλαβον μέρος τριάκοντα ἱερεῖς, πλεῖστα δὲ δῶρα πολυτελῶν Βίβλων καὶ εἰκόνων τῷ προσεφέρθησαν ὑπὸ πάντων τῶν εὐεργετικῶν συλλόγων συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐνὸς ἐπαίτου. Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ἦν ὁ τρόπος τοῦ ἀνδρός, ὅστις πάντοτε ἠύχετο καὶ ἔδρα ὑπὲρ πάντων τῶν ἐχόντων χρεῖαν, καὶ τοιοῦτος ὁ σεβασμὸς οὗ ἀπῆλθεν.

Ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ἐνδιαφερόμεθα περὶ αὐτοῦ ὡς θεραπευτοῦ μᾶλλον ἢ φιλανθρωποῦ. Ἐν πρώτοις διαλάβωμεν ἐνίας τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ Πατρὸς Ἰωάννου περιπτώσεις θεραπείας, καὶ εἶτα ἀκούσωμεν τὴν

ιαματικήν του θεωρίαν διὰ τῶν ἰδίων του λέξεων:—
 "Ἀνθρώπος τις ἐνόσει βαρέως ἐκ φλογώσεως τῶν
 ἐντοσθίων ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἄνευ τῆς ἐλαχίστης
 ἀνακουφίσεως ἐξ ἰατρικῆς βοηθείας· τὴν πρώτην
 τῆς ἐνάτης ἡμέρας μετὰ πίστεως κοινωνήσας τῆς
 θείας εὐχαριστίας ἀνέκτησε τὴν ὑγείαν του καὶ τὸ
 ἔσπερας κατέλιπε τὴν κλίνην του. Πρὸ τῆς θείας
 εὐχαριστίας προσευξάμην ὡς ἐξῆς: "Κύριε, ἡ
 ζωὴ ἡμῶν! Εἶνε εὐκόλον διὰ Σέ νὰ θεραπεύσης
 πᾶσαν ἀσθένειαν, ὅπως δι' ἐμέ νὰ φαντασθῶ
 θεραπείαν. Εἶνε εὐκόλον διὰ Σέ ν' ἀναστήσης
 πάντα νεκρὸν, ὅπως δι' ἐμέ νὰ φαντασθῶ τὸ
 δυνατὸν τῆς ἀναστάσεως. Θεράπευσον, λοιπὸν,
 τὸν δούλόν σου Βασίλειον ἐκ τῆς σκληρᾶς του
 ἀσθενείας, διότι εἶνε ἄξιός· καὶ μὴ τὸν ἀφήσης ν'
 ἀποθάνῃ· μὴ ἀφήσης τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ
 τέκνα τὸν νὰ κλαύσωσιν." Καὶ ὁ Κύριος εὐμενῶς
 ἤκουσέ μου, καὶ τὸν ἔσωσεν ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν
 τοῦ θανάτου. Δόξα τῇ παντοδυναμίᾳ καὶ τῷ
 οἰκτιρῶ Σου, ὅτι Σὺ ὁ Κύριος ἠδύοκῃσας νὰ
 ἐπακούσης τῆς δεήσεώς μου! (σ. 201).—Δύο παι-
 δία, Παῦλος καὶ Ὀλγα ὀνόματι, διὰ τοῦ ἀπείρου
 ἐλέους τοῦ Κυρίου, συμφώνως τῇ ἀναξία προσευχῇ
 μου, ἐθεραπεύθησαν ἐκ τῆς κατεχούσης αὐτὰ
 ἀνικανότητος. Τοῦ Παύλου ἡ νόσος ἠφανίσθη
 καθ' ὕπνου, ἡ δὲ Ὀλγα καθησύχασε καὶ τὸ πρό-
 σωπὸν της ἔγινε φωτεινὸν ἀντὶ σκοτεινοῦ καὶ
 τεταραγμένου. Ἐννεάκις μετέβην νὰ προσευχηθῶ
 μετὰ τολμηρᾶς πίστεως, ἐλπίζων ὅτι δὲν θὰ ἦσχυ-
 νόμην διὰ τοῦτο· ὅτι τῷ κρούοντι ἀνοιγῆσεται
 ὅτι καὶ ἐν τῇ ὀχληρότητί μου ὁ Θεὸς θὰ ἐξεπλήρου
 τὰ αἰτήματά μου· ὅτι, ἂν ὁ ἄδικος κριτῆς ἱκανο-
 ποίησε τὴν ἀνιώσαν αὐτὸν γυναῖκα, πολλῶ μᾶλλον
 ὁ Κριτῆς πάντων, ὁ δικαιοτάτος Κριτῆς, θὰ ἱκανο-
 ποίει τὴν ἀμαρτωλὴν προσευχὴν μου ὑπὲρ τῶν
 ἀθῶων παιδίων. Καὶ ὁ Κύριος ἐποίησεν οὕτως.
 Ἐπανῆλθον τὸ δέκατον εἰς τὴν οἰκίαν των καὶ
 εὔρον τὰ παιδιά ὑγιῆ. Ἠὐχαρίστησα τῷ θεῷ καὶ
 τῇ ταχείᾳ ἡμῶν Μεσιτρίᾳ! (σ. 202).—Θαυμάζω
 ἐπὶ τῷ μεγαλείῳ καὶ ταῖς ζωηφόροις οὐσίαις τῆς
 Θείας Εὐχαριστίας. Γυνὴ τις γράϊα, πτύουσα
 αἷμα, ἐστερημένη πίσεως δυνάμεως, καὶ ἀδυνατοῦσα
 νὰ φάγῃ τι, μεταλαβοῦσα τῶν Ἀχράντων Μυσ-
 στηρίων, τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἤρχισε ν' ἀναρρωνύῃ, νὰ
 ἐσθίῃ, πίνῃ, ὁμιλῇ ἐνῶ πρότερον ἦτο σχεδὸν ὅλως
 ἀναίσθητος. Δόξα εἰς τὰ ζωηφόρα καὶ φοβερά
 Σου μυστήρια, Κύριε! (σ. 292).

"Ἦδη ἀκούσωμεν τί λέγει περὶ τῶν νόσων καὶ
 τῆς θεραπείας των. Ἐναντίον τῶν νομιζόντων
 τὴν νόσον ὡς ἀπάτην τοῦ θνητοῦ νοῦ, ὁ Πατὴρ
 Ἰωάννης οὐ μόνον δὲν ἠρνεῖτο τὴν ὑπαρξίν της
 ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπεστήριζεν ἐμφαντικώτατα λέγων
 ὅτι αἱ νόσοι στέλλονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὰ
 ἀμαρτήματα ἡμῶν ἵνα μᾶς καθαρίσωσιν ἐξ αὐτῶν
 καὶ μᾶς ἐξιλεώσωσι πρὸς τὸν Θεόν. Οὐδὲ κακὸν
 εἶνε πολλάκις ἡ νόσος ἀλλὰ εὐλογία ἐξ οὐρανῶν,
 διότι οὕτω κάμπτονται καὶ θραύονται αἱ δυνάμεις

τῆς σαρκός, ἡ ἀδηφαγία, ἡ ἀργία, αἱ διασκεδάσεις,
 αἱ ποικίλαι ἀμαρτωλαὶ ἀσχολίαι καὶ πάθη. Διὰ
 τοῦτο πρέπει μᾶλλον νὰ δεχώμεθα τὰς νόσους
 εὐγνωμόνως. Ἐγραψε δ' ὅτι ἐνίοτε ἡ ἐντελής
 ὑγεία εἶνε παγὶς τοῦ διαβόλου. "Ἡ καρδία τοῦ
 τελείως ὑγιοῦς ἀνθρώπου ἀδυνατίζει εἰς πίστιν καὶ
 ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, καὶ
 εὐκόλως παραδίδεται εἰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας—
 νωθρότητα, ἀμέλειαν, ψυχρότητα, λαιμαργίαν,
 φιλαργυρίαν, πορνείαν, μοιχείαν, ὑπερηφάνειαν·
 ἐνῶ ἡ καρδία τοῦ ἀσθενοῦς, ἡ καρδία τετρωμένη,
 ἀλγοῦσα, καταβεβλημένη, ἐνισχύεται εἰς πίστιν,
 ἐλπίδα, καὶ ἀγάπην, καὶ ἀπέχει μακρὰν τῶν
 σαρκικῶν παθῶν. Αὕτη εἶνε ἡ αἰτία δι' ἣν ὁ
 Οὐρίνιος Πατὴρ, ὅστις κηδεταί τῆς ἡμετέρας,
 σωτηρίας, μᾶς τιμωρεῖ διὰ διαφόρων νόσων. Ἡ
 στενοχωρία καὶ ἡ θλίψις τῆς νόσου μᾶς ἀναγκάζει
 νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Θεόν." Ἐν τῇ διαβε-
 βαιώσει αὐτοῦ περὶ τοῦ οὐσιώδους θείου χαρα-
 κτήρος τοῦ ἀνθρώπου ἔγραψεν: "Ἐνθυμοῦ τί εἶνε
 ὁ ἄνθρωπος. Εἶνε ἡ εἰκὼν, τέκνον τοῦ Θεοῦ,
 κληρονόμος τῆς Βασιλείας, καὶ μέλος τοῦ Χριστοῦ.
 Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκτιμῶμεν πάντα ἄνθρωπον, καὶ
 ἂν ἀκόμη ἔχη ἐν τῇ ψυχῇ του τραύματα ἀμαρτίας.
 Μὴ πρόσεχε εἰς διαβολικὰς ταραχάς, χωρισμούς,
 καὶ φιλονεικίας. Ἐπαναλάμβανε "Τὰ πάντα εἶνε
 —ἐν" λέγε: "Πάντες εἶμεθα—ἐν." Δὲν ἀπα-
 γορεύει ὁμως ἰατρικὴν βοήθειαν, λέγων, "Δια-
 πρίπτουσι φόνον οἱ μὴ θέλοντες νὰ καλέσωσιν
 ἱατρὸν δι' ἑαυτοὺς ἢ δι' ἄλλους χρήζοντας βοηθείας
 ἱατροῦ." Πλὴν τῆς ἀγάπης, λέγει, πάντα τὰλλα
 εἶνε ἀπίστη φαντασίας. "Ἄν τις φίλος σου φερθῇ
 πρὸς σε ψυχρῶς, ἀγροίκως, μοχθηρῶς, αὐθαδῶς
 εἶπέ καθ' ἑαυτὸν, τοῦτο εἶνε ἀπάτη τοῦ ἐχθροῦ·
 ἂν αἴσθημα ἔχθρας, ἐγειρόμενον ἐκ ψυχρότητος ἢ
 αὐθαδείας φίλου σου, σὲ ταραύσῃ· εἶπέ, εἶνε ἀπίστη
 ἰδική μου· εἶνε ὁμως ἀληθές ὅτι, παρὰ πάσας τὰς
 ἀντιξοοὺς περιστάσεις, ἀγαπῶ τὸν φίλον μου, καὶ
 δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω ἐν αὐτῷ κακόν, ὅπερ εἶνε
 πλάνη τοῦ δαίμονος, καὶ ὅπερ εἶνε καὶ ἐν ἐμοὶ
 ἐπίσης." Ἐρωτώμενος πῶς ἐξετέλει τὴν θερα-
 πείαν, θὰ ἔλεγε βεβαίως ὅτι ὁ θεραπεύων ἦν ὁ
 Θεὸς διὰ τῶν διωρισμένων θείων Αὐτοῦ μέσων—
 προσευχῆς, μυστηρίων τῆς κοινωνίας, μεσολαβή-
 σεως τῶν ἀγίων. Ἡ περὶ νόσων—οἰωνοδῆποτε—
 φιλοσοφία του εἶνε, ὅτι "ὁ Θεὸς εἶνε ζωὴ, αἱ δὲ
 νόσοι καὶ ἀσθένειαι εἶνε ἀπομάκρυνσις ἀπὸ ταύτης,
 καὶ ἐπομένως μόνον ἡ ἐπαφὴ τῆς Πηγῆς τῆς Ζωῆς
 μᾶς ἀπαλλάσσει αὐτῶν." Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο
 πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ
 Θεοῦ, ἔχοντες ἀπειρον πρὸς Αὐτὸν πεποιθήσιν,
 ὅταν προσευχώμεθα Αὐτῷ. Τὰ ἀδύνατα παρ'
 ἀνθρώποις δυνατὰ εἰσὶ παρὰ τῷ Θεῷ. "Ἐκεῖνο
 δι' ὅπερ πρέπει νὰ φροντίζωμεν ὑπερβαλλόντως
 ἐν τῷ προσεύχεσθαι εἶνε—ζωηρά, διανγῆς πίστις
 εἰς τὸν Κύριον· παρίστα Αὐτὸν ζωηρῶς ἐνώπιόν
 σου καὶ ἐν σαυτῷ—εἶτα αἰτησαι παρὰ τοῦ Ἰησοῦ

Χριστοῦ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ὅ,τιδήποτε ἐπιθυμεῖς καὶ θὰ τὸ λάβῃς. Αἰτήσαι ἀπλῶς, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας, καὶ ὁ Θεὸς σου ἔσται τὸ πᾶν διὰ σέ, ἐκτελῶν αὐθωρεὶ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἔργα, ὡς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ κατορθοῖ μεγάλα θαύματα.” “Ὅταν ζητήσαι νὰ προσευχηθῆς ὅπως σωθῆ τις ἐκ σωματικοῦ θανάτου, οἷον ἐκ πνιγμοῦ, ἀσθενείας, πυρός, ἢ οἰασδὴποτε ἄλλης συμφορᾶς, ἐπαίνει τὴν πίστιν τῶν ζητησάντων τὰς εὐχὰς σου λέγων ἐν σαυτῷ: Μακαρία ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ κατὰ ταύτην εἶθε ὁ Κύριος πληρώσει τὴν ἀναξίαν καὶ ἀσθενῆ μου δύναμιν, καὶ εἶθε αὐξάνοι τὴν πίστιν μου.” “Ὅταν προσεύχωμαι, στερρῶς πιστεύω, ὅτι ὁ Θεὸς μόνος εἶνε καὶ πληροῖ τὰ πάντα, καὶ ἐπομένως εἶνε εἰς τὰ δεξιὰ μου· ὅτι εἶμαι ἢ εἰκῶν Του· ὅτι εἶνε ὠκεανὸς οἰκτιρμοῦ, ἢ πηγὴ παντὸς ἐλέους, καὶ ὅτι Αὐτὸς Οὗτος ἐξουσιοδοτῆσε νὰ προσεύχωμαι Αὐτῷ.” “Διῶπυρας, ἑνδακρυσ προσευχὴ οὐ μόνον καθαρίζει ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ’ ἐπίσης ἰάται σωματικὰς ἀδυναμίας καὶ νόσους· ἀνανεοῖ καθ’ ὅλοκληρίαν τὸν ἄνθρωπον, καί, οὕτως εἰπεῖν, τὸν ἀναγεννᾷ πάλιν (ομιλῶ ἐκ πείρας).”

Διὰ βραχέων εἰπεῖν, ὁ Πατὴρ Ἰωάννης συνιστᾷ, ἀδιύλειπτον προσευχὴν· πεποίθησιν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ· παραδοχὴν τοῦ ὅτι εἶνε ἀπάτη πᾶν τὸ μὴ καλόν, ὠραῖον, καὶ ἰδανικόν· ἀδιᾶλλακτον καταφρόνησιν τοῦ Διαβόλου καὶ τῶν λεγεῶνων αὐτοῦ, καὶ οὕτω ἐλευθέρωσιν ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς δυσπιστίας, τῆς ἀμφιβολίας, τῆς καταπίεσεως, καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν κατατρυχόντων τὸν ἄνθρωπον σωματικῶς καὶ πνευματικῶς. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τούτων ὁμοθύμως ὁμολογεῖται ἐν Ῥωσσίᾳ ὅτι ἐξετέλεσε πλείστα θεραπείας θαυμαστάς.

Ἐν Μίχιγαν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει τὸ ἁριστον σύστημα φυλακῶν ὑπὸ ἔποψιν πειθαρχίας. Ἐν ταῖς φυλακαῖς ὑπάρχει καὶ θέατρον κτισθὲν ὑπὸ τῶν καταδίκων καὶ εἰς αὐτὸ δίδουσι παραστάσεις θίασοι περιοδικῶς ἐπισκεπτόμενοι τὴν πύλιν. Ὁ κανονισμὸς τῶν φυλακῶν τούτων ἔχει ἐντελῶς ἐξοβελίσσει τὴν μέθυσον τῆς βίβης καὶ τῆς σκαιότητος, ἐφαρμύζει δὲ μόνον τὴν μέθυσον τῆς κλωσύνης. Ἐχει ἤδη καταστῆ ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ σκαιοὶ τρόποι εἶνε καταστρεπτικοί, ἐξοβελίζοντες τὸν αὐτοσεβασμὸν τοῦ καταδίκου. Ἡ νεωτέρα ἐγκληματολογία παραδέχεται ὅτι ἡ φυλάκις τότε μόνον δύναται νὰ ἔχη καλὰ ἀποτελέσματα ὅταν γίνεται ὄχι ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον, ἀλλὰ μέχρις οὗ ἐπιτευχθῆ ἐγγύησις ὅτι ὁ καταδικὸς ἐσυνετίσθη. Ἐπιτροπὴ ἀρμολίων ἐπιστημόνων δύναται νὰ κρίνῃ αὐτὸν ἄξιον τῆς ἐλευθερίας του μετὰ βραχὺν ἢ μακρὸν χρόνον ἀναλόγως τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἰάσεως. Ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ Μίχιγαν πάντες οἱ καταδίκαι (ἐκτὸς τῶν ἕνεκα φόνου) κρατοῦνται δυνάμει τῆς “ἀπροσδιωρίστου λεγομένης καταδίκης (indefinite sentence) δηλαδὴ ἀφοῦ ὁ καταδικὸς ἐκτίσῃ τὸν ἐλάχιστον ὄρον τῆς ποινῆς κρατεῖται μόνον μέχρις οὗ ἡ διαγωγὴ του δικαιολογήσῃ τὴν ἀπόλυσίν του.

(Ἐκ τοῦ προσφάτως ἐκδοθέντος βιβλίου τοῦ κ. Δρακούλη Ἐγκληματικότης καὶ Ἀνθρωπισμός.)

ΣΙΓΗ.

Τί εἶνε σιγὴ; Σιγὴ εἶνε ἡσυχία· ἡσυχία ψυχῆς καὶ σώματος. Εἶνε μέγα πρᾶγμα νὰ δύνηται τις νὰ εἰσέρχηται εἰς σιγὴν. Ἡ ἰκανότης νὰ πράττῃ τις τοῦτο δύναται νὰ ὀνομασθῆ ἐν τῶν μεγίστων ἀνθρωπίνων κατορθωμάτων. Ἡ σιγὴ ἀναπτύσσει τὴν ψυχὴν καὶ καθησυχίζει τὰ διανοητικὰ προσόντα· εἶνε ἐπίσης σπουδαία δι’ ἀνύπαυσιν καὶ ἐργασίαν. Ὅταν διατελῆ τις ἐν σιγῇ, τότε ὁ νοῦς λειτουργεῖ τελειότερον καὶ ἡ καρδία εὐρίσκεται ἐν πληρεστέρα ἁρμονίᾳ. Ὁ δυνάμενος νὰ ἡσυχάσῃ τὸν νοῦν καὶ τοὺς μυῶνας τοῦ σώματός του, εἰσερχόμενος εἰς σιγὴν διὰ τοῦ καταλλήλου τρόπου, θὰ αἰσθανθῆ μεγαλητέραν ἀνακούφισιν ἐν μιᾷ ὥρᾳ παρά ὁ ἡσυχάζων μόνον τὸ σῶμα ἢ τὸν νοῦν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

Ὅταν εἰσέλθῃ τις εἰς σιγὴν καὶ ἀναπαύεται ἐν πλήρει σωματικῇ καὶ πνευματικῇ ἡσυχίᾳ, αἰσθάνεται περὶ ἑαυτὸν γλυκεῖαν τινὰ ἡρεμίαν καὶ φαντάζεται ὅτι κέκτηται τὴν δύναμιν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πραγματικότητος. Τοῦτο τί εἶνε; Οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ διαίσθησις, ἢ μᾶλλον εὐαπόδεικτος κατανόησις, ὅτι ὑπάρχει ἐν ἡμῖν ζῶν, αἰώνιον τι ὄν, ἢ τοῦ προνομιούχου ἀνθρώπου νοημοσύνη, δι’ ἧς αἰρούμεθα ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος τῶν κοινῶν ἢ ὑπανθρωπίνων ὄντων καὶ εἰσερχόμεθα εἰς συνείδησιν, ἂν μὴ εἰς γνῶσιν, τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὑπερτίτου, τοῦ Μεγάλου Ὀντος. Ἀλλὰ πῶς νὰ καστῆ ἡ μεταρσίωσις αὕτη πρακτικῇ καὶ χρήσιμος; Εἶνε εὐκολώτατον. Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐνῶ ἀναγινώσκεις τὰς λέξεις ταύτας, αἰσθάνεσαι ἀνύψωσιν τινα, ἀρχίζεις νὰ ἐννοῆς σὺ αὐτὸς κάλλιον τὸν προορισμὸν σου, διότι ἔχεις ἤδη ἀληθεστέραν συνείδησιν τῶν ἀπείρων πραγματικότητων (αὕτη εἶνε ἡ ἐννοια τοῦ νὰ εἶνε τις πνευματικός, μόνον δὲ τὸ πνευματικὸν εἶνε πραγματικόν), ἢ δὲ πρὸς πᾶν ὅ,τι πεπερασμέουον σχέσις σου λαμβάνει μείζονας διαστάσεις, προχωρεῖς εἰς ἐπίγνωσιν τῆς πραγματικότητος—τοῦ πνευματικοῦ κόσμου,—καὶ ἔχεις ἰσχυροτέραν συνείδησιν ἐνότητος μετὰ τῆς Θεότητος. Τί πρακτικώτερον τούτου δύναται τις νὰ ζητήσῃ;

Τὸ βάπτισμα τοῦ σώματος εἶνε μόνον ἀλληγορικὴ εἰκὼν τοῦ ἐσωτερικοῦ βαπτίσματος τῆς ψυχῆς ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ἡ Ἀλήθεια, ἡ Χαρά, ἡ Εἰρήνη, ἡ Δύναμις, τὸ Καλόν, ἡ Ὠφέλεια, ἡ Χρησιμότης, εἶνε ἄπειρα, καὶ πᾶς δύναται νὰ πληρωθῆ αὐτῶν ἅπαξ αἰσθανθεὶς τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ ἐνότητα. Κατανόησον καὶ ἐνθυμοῦ τοῦτο καθ’ ἐκάστην, ἐκτιμῶν τοὺς σκοποὺς τῶν πνευματικῶν συγκινήσεων καὶ αἰσθημάτων ἅπερ ἀνυψοῦσι καὶ εὐρύνουσι τὸ ἀνθρώπινον βασίλειον. Ἄν ἐπιθυμῆς σθένος πνευματικὸν καὶ σωματικόν, εἰσερχοῦ συχνὰ εἰς τὸν παραδείσιον κήπον τῆς σιγῆς πλήρης πόθου καὶ προσοχῆς.

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

Ο ΔΙΕΘΝΙΚΟΣ ΤΜΝΟΣ.

Τὸ περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου Fellowship παρατρύνει τὴν παραδοχὴν ἐνὸς ὕμνου ἐκφράζοντος τοὺς ἀληθεῖς διεθνεῖς πόθους τῆς Οἰκουμένης, καὶ λέγει ὅτι ἡ προϊοῦσα ἐνότης μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἀπαιτεῖ ἓνα διεθνικὸν ὕμνον ὑπευθυμίζοντα τὸ Ἰδεώδες πρὸς ὃ ἡ Ἀνθρωπότης προδήλως τείνει. Ἐπάρχουν διεθνεῖς ὕμνοι ψαλλόμενοι συχνά, ἀλλὰ οἱ ὕμνοι οὗτοι ὅλοι ἔχουν κατὰ τὸ ἀντι-ἐθνικόν, ἢ τουλάχιστον ἀνατρεπτικόν, καὶ τὸ αἰσθημα αὐτῶν δὲν χαρακτηρίζεται ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἐπερτάτου Παραγόντος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Οἱ κάτωθι στίχοι συνετέθησαν ἐν πνεύματι ἀποπείρας πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς ὅ,τι θὰ ἦτο ἀδικία ἀπέναντι τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος. Εἶνε στίχοι τοὺς ὁποίους δύναται νὰ ψύλλῃ ἐν πίσῃ συνειδήσει καὶ ἐθνικῇ φιλοτιμίᾳ εἴτε ὁ καίзер τῆς Γερμανίας, εἴτε ὁ τσάρος τῆς Ῥωσσίας, εἴτε ὁ σουλτάνος τῆς Τουρκίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μουσικὴν τῶν στίχων, ἐξελέχθη ὁ ἦχος εἰς ὃν εἶνε τονισμένος ὁ ἐθνικὸς ὕμνος τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας, καὶ εἰς ὃν ἐπίσης ἦτο τονισμένος ὁ ἐθνικὸς ὕμνος τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Ὄθωνος. Ἡ μεγαλοπρεπὴς μελωδία τοῦ ἦχου τούτου εἶνε μοναδική καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐθνικὸν ὕμνον σαγηνεύει τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἐν πάσῃ χώρα. Ἰδοὺ ὁ Διεθνικὸς Ὑμνος:

Πᾶν ἔθνος ἐπὶ Γῆς
Μία φρουρεῖ Ἀσπίς
Εἰς ἓν ἄνθρωπος!
Ἀυτόνομοι λαοί,
Ζῶμεν ὡς ἀδελφοί
Ἐν ἀλληλοτιμῇ
Αἰῶν χρυσοῦς!

Ἐν Κράτος μιὰ Φυλὴ
Ἐν Γένος μί' Ἀρχή
Καὶ εἰς Θεός!
Ἐνας πολιτισμὸς
Τῶν νόμων εἰς δεσμός,
Παντοῦ Ἀνθρωπισμὸς.
Ἀδελφισμὸς!

Ὁ Διεθνικὸς οὗτος Ὑμνος ἐψάλη πρώτην φοράν τὰς 4 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου ὑπὸ τῆς διασήμου γαλλίδου ἀοιδοῦ Ἀμύ καὶ ἠκούσθη μετ' ἐκτάκτου ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ χιλιῶδων ἀκροατῶν.

Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΑΠΛΟΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ.

Ἡ Revue Francaise λέγει ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ἡ γαλλικὴ γλῶσσα εἶχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν λαλούντων αὐτὴν· σήμερον ὅμως ἔχει τὴν τετάρτην θέσιν. Τὴν ἀγγλικὴν λαλοῦσι 116 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων,

τὴν Ῥωσικὴν 85, τὴν γερμανικὴν 80, καὶ τὴν γαλλικὴν 58. Ὅχι ὅτι ἡ γαλλικὴ ἀπώλεσεν ἔδαφος ἀλλὰ αἱ ἄλλαι γλῶσσαι ἐκέρδησαν ἔδαφος. Δὶς ἡ γαλλικὴ ὑπῆρξε γενικῆς χρήσεως ἐν Εὐρώπῃ. Πρῶτον κατὰ τὴν πρώτην ἀκμὴν τῆς νεότητος καὶ ἀπλότητός της, δηλαδὴ τὸν δωδέκατον καὶ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα. Δεύτερον κατὰ τὴν πλήρη ὀριμότητα τοῦ πνεύματός της, δηλαδὴ τὸν δέκατον ἑβδομον καὶ δέκατον ὄγδοον αἰῶνα. Ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἤδη ἔχει νὰ ἐκλέξῃ μίαν γλῶσσαν γενικῆς χρήσεως. Τίς ἔσται αὕτη, ἡ ἀγγλική, ἡ γερμανικὴ, ἢ ἡ γαλλικὴ; Ἡ Ῥωσικὴ εἶνε ἐκτὸς λόγου. Ἡ γερμανικὴ εἶνε θαυμασία ὅσον ἀφορᾷ δύναμιν, πλοῦτον καὶ βάθος, ἀλλ' εἶνε πάρα πολὺ δύσκολος καὶ συνθετικὴ. Ἡ ἀγγλικὴ εἶνε μὲν εὐκολος, ἀλλ' ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν ἀντιπαρίστασιν δύο γλωσσῶν. Ἡ γαλλικὴ ἐπομένως προώρισταί νὰ καταστῇ ἡ ἐπικουρικὴ γλῶσσα τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ θὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ διπλασιασθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν λαλούντων αὐτὴν ἵνα ἀπλῶς ἰσοφαρίσῃ μὲ τὴν ἀγγλικὴν.

Ἐν τῷ ἀμερικανικῷ περιοδικῷ Harper ὁ γλωσσολόγος Φέρναλδ, ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀπλότης τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης εἶνε τὸ μέγα αὐτῆς συστατικόν. Μία τῶν μεγίστων, λέγει, ἀνακαλύψεων τοῦ αἰῶνος ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης εἶνε ἡ ἀνακάλυψις ὅτι ἡ συμμόρφωσις τῆς τάξεως τῶν λέξεων πρὸς τὴν τάξιν τοῦ στοχασμοῦ, δύναται ἄριστα ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν περίπλοκον μηχανισμόν τῶν πτώσεων καὶ τῶν κλίσεων. Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη ἀποδείκνυται θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία. Ἡ ἀπλότης τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης δὲν προέρχεται ἀπὸ γλωσσικὴν πτώχευσιν, οὔτε εἶνε ὑποστάθμη γλωσσικῆς παρακμῆς καὶ παραφθορᾶς, ἀλλ' εἶνε ἐπίτευξις, εἶνε κατόρθωμα παμμεγίστης ἀξίας καὶ ἀκμῆς. Ἀπὸ τοὺς περιπλόκους σχηματισμοὺς τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, τῶν ἀντιπάλων γλωσσῶν τῆς νεωτέρας Εὐρώπης, καὶ δὴ καὶ τῆς μητρὸς της ἀγγλοσαξωνικῆς, ἡ ἀγγλικὴ ἀποφασιστικῶς ἀπηλλάχθη, ὅπως ὁ Δαβὶδ ἀπηλλάγη τῆς φορτικῆς πανοπλίας τοῦ Σαούλ, ἵνα ἀποκτήσῃ ἐλευθερίαν ὡς μέσον δυνάμεως. Φαίνεται ὡσεὶ ἡ ἄπτωτος καὶ ἄκλιτος αὕτη γλῶσσα εἶνε ὅ,τι ἀκριβῶς ἀνέμενεν ὁ κόσμος. Ἀκριβῶς διότι ἡ ἀπλότης τῆς κατασκευῆς της θέτει τόσον ὀλίγα ἐμπόδια εἰς τοὺς ξένους, διὰ τοῦτο ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα ἐκμανθάνεται μὲ σχετικὴν εὐκολίαν καὶ οἱ ἄνθρωποι πάσης φυλῆς τὴν εὐρίσκουσιν ἀπλουστέραν τῆς ἰδικῆς των. Ἡ εὐκολία αὕτη τῆς ἀποκτήσεως, συνδυαζομένη μὲ τὴν ἐπιχειρηματικότητα καὶ τελεσφορότητα τῶν ἐθνῶν ἅτινα τὴν ὀμιλοῦν, ταχύτατα καθιστᾷ τὴν ἀγγλικὴν παγκόσμιον γλῶσσαν, λαλούμενην ὡς μητρικὴν των ὑπὸ 130 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, καὶ δεσπόζουσαν τοῦ ἔδαφους, τοῦ πολιτεύματος, τοῦ ἐμπορίου, καὶ κατὰ μέγα μέρος τοῦ πνεύματος πεντακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.